

No. 10970

BIBLIOTECA

UNIVERSALA

JEAN RACINE

BRITANNICUS

Traducere în versuri de

ALFRED MOȘOIU

2.00

Editura „ANGORA”, București

Editura „ANCORA”, București
S. BENVENISTI & Co.
STRADA SMARDAN No. 4

Noutăți Literare

VICTOR EFTIMIU

Tragedia unui Comedian
Roman

Lei 50.—

N. DAVIDESCU
Conservator & Co.
Roman

Lei 50.—

V. DEMETRIUS
Domnul Deputat
Roman

Lei 30.—

VICTOR EFTIMIU
DON JUAN
sau tragedia iubirii
Lei 25.—

N. BATZARIA
TURCIA Junilor TURCI
(Din lumea Islamului)
Cu o prefață de
D-l N. Iorga
Lei 40.—

LOVINESCU
TICE

VICTOR EFTIMIU

Principesa Moruzoff
Roman

Lei 75.—

Hortensia P. Bengescu
Fecioare e Despletite
Roman

Lei 50.—

Hortensia P. Bengescu
BALAURUL
Lei 40.—

Hortensia P. Bengescu
Femeea în fața Oglinzei
Lei 30.—

Radu D. Rosetti și M. Cerbu
Cartea dragostei
Lei 40.—

E. LOVINESCU
Istoria Civilizației
Române moderne
vol. I. Forțele revoluționare
vol. II. Forțele reacționare
Lei 50.—

Jita 1. Oct
28. 1949

BIBLIOTECA
UNIVERSALA

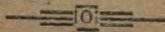
JEAN RACINE

BRITANNICUS

TRAGEDIE IN 5 ACTE

Traducere în versuri de

ALFRED MOȘOIU

587.262

1949

EDITURA
„ANCORA“

D

PERSOANELE

NERON, Impărat, fiul Agrippinei.

BRITANNICUS, fiul Messalinei și al Impăratului
Claudius.

AGRIPPINA, văduva lui Domitius Enobarbus, tatăl
lui Neron și din a doua căsătorie, văduva
Impăratului Claudius.

IUNIA, amanta lui Britannicus.

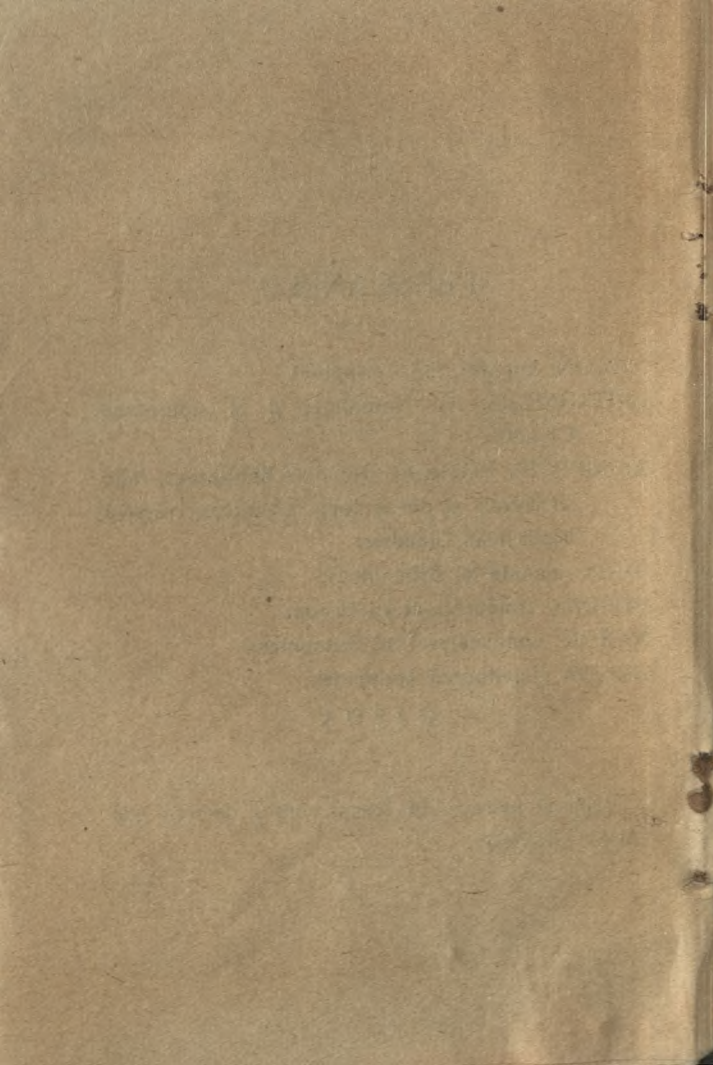
BURRUS, conducătorul lui Neron.

NARCIS, conducătorul lui Britannicus.

ALBINA, sfătuitoarea Agrippinei.

G A R D A

Scena se petrece la Roma, într'o cameră din
Palatul lui Neron.

ACTUL I-ii

SCENA I-a.

Agripina — Albina

ALBINA

Dar cum? Când Neron doarme de-un somn
adânc furat

S'aștepți să se deștepte aicea, e ertat?

Și singură, se cade, umblând prin tot palatul

Să stea la ușe mama lui Neron împăratul?

Intoarceți-vă Doamnă acasă mai întâiu.

AGRIPINA

Albino nu e bine departe să rămâi.

Vreau să-l aștept. Cu-amarul ce-acum îmi răs-
colește

Îmi voiu petrece vremea cât timp se odihnește.

Tot ce'n închipuire mi-am pus, s'a împlinit,

Britanicus de Neron e astăzi greu lovit.

Nerăbdătorul Neron începe să-și ia seama
De nu poți cu iubire poți stăpâni cu teama.
Britanicus stă 'n drumu-i Albino și nu-i greu
Să simt că mâine poate va fi și rândul meu!

ALBINA

Dar cum? Aceea care din viață-i făcu parte
Și care la domnie l'aduse de departe,
Pe fiul lui Claudiu când ați desmoștenit
Și spus-ați lui Domițiu: Cesar cel fericit?
Tot ce-ați făcut vorbește doar pentru Agripina
Iubirea voi i-ați dat'o.

AGRIPINA

I-am dat'o eu Albina
Imi datorește totul de-și va reaminti,
De uită însă, totul în contra-mi va vorbi.

ALBINA

Cum? Nerecunoștință? Intreaga lui purtare
Arată 'n datoria-i un suflet bun și mare
Timp de trei ani de-arândul cu tot ce a lucrat
Făgăduște Romei un falnic împărat.
De trei ani Roma astfel de dânsul ocrotită
Li pare că sub consuli se'n!oarce fericită.
Părinte e și Neron de-acum a dovedit
Virtuțile lui August când a îmbătrânit.

AGRIPINA

Nu, nu, dorința-mi vie acum nu mă orbește,
Incepe de-unde August domnia își sfârșește
Dar dacă viitorul zdobește-acest trecut
El va sfârși cu-aceia ce August a'nceput!
Zadarnic se preface, ci'esc pe a lui față:
Domii îi dădură un suflet ca de ghiată.
Amestecă în orgoliul aprins ce-a luat din ei
Mândria-atâtor Neroni, loși străbunicii mei!
O! ziua tiraniei e la'nceput cu soare
În Roma pentr'o vreme fu Caius sărbătoare
Dar falsa-i bunătate schimbându-se în ură
Plăcerile din Roma dureri se prefăcură...
Să facă ce vrea Neron și-apoi ce-mi pasă mie
De va lăsa la urmă o pildă de domnie?
Cum? Oare cărma țarei crezi eu că i-o dădui
Spre-al duce azi de mână pe placul orșicui?
Să fie pentru țară părinte, fără teamă,
Dar să nu uite însă că Agripina-i mamă!...
Ce vorbă mai dibace ar fi să plăsmuesc
Ca fapta lui de astăzi să mi-o reamintesc?
Iubirea lor pe față-i și trebuie s'o știe
Britannicus iubește cu o iubire vie.
Și tocmai acest Neron de zei călăuzit
Pe Junia răpește când noaptea a venit!
Ce vrea? E ură poate sau dragoste curată?
Plăcerea ne'nfrântă de-a face rău odată?
Sau mai curând dorința-i se s'ărue mereu
De-a pedepsi întrânșii tot ajutorul meu?

ALBINA

Ii ajutară-ți Doamnă?

AGRIPINA

Oprește-te Albina

Stiu doar că eu de-o vreme le-am pregătit
ruina,

Că de pe tronul care prin sânge-i fu sortit
Britanicus de mine a fost rostogolit.

Și tot prin mine însă-mi pierzând a lui soție

Al Juniei bun frate e mort pentru vecie,

Silanus, către care Claudiu se îndrepta

Și care drept un August în rând cu ei trecea...

Le-avu pe toate Neron iar eu drept răsplătire

Stau între ei și Neron să fac orânduire...

Pentru ca mâine poate de-aceleași legi mânat

Britanicus să facă la fel, neapărat!

ALBINA

Ce gând!

AGRIPINA

Vreau adăpostul de vine vijelia

Căci Neron o să-mi scape de nu-i opresc
trufia!

ALBINA

Un fiu s'aducă teamă și griji de acest fel?

AGPIPINA

Curând eu mă voiu teme de nu se teme el!

ALBINA

Nedreaptă-i poate frica ce'n umbră vă pân-
dește

Dar dacă Neron astăzi cu gânduri noi dom-
nește

Atunci a lui schimbare ascunsă orșicui
I-o taină dintre Caesar și numai mama lui.
Nu-i rang pe care Roma i-l dăde și pe care
Să nu-l aducă mamei orbește la picioare.
Căci darnica-i iubire e fără de cuvânt,
Ca numele-i în Roma al vostru nume-i sfânt.
Octavia rămase o biată amintire
Nici Livia în August n'a regăsit iubire.
Doar Neron, prima dată îngădui, v'o spui,
Să treacă mândre fasce prin fața mamei lui.
Ce altă mărturie vreți pentru-a lui purtare?

AGPIPINA

Supunere mai mică și încredere mai mare!

O! toate-aceste daruri mă supără nevrând
Eu văd crescându-mi frima și ncrederea-mi
scăzând.

Nu, nu. Trecu!-a vremea când Neron lăsar
încă

Își întorcea spre mine iubirea lui Adâncă
Și când, muncit de gânduri venea să le desleg,
Când eu printr'o poruncă strângeam Senatu'
întreg

Când eu, ascunsă'n umbră și totuși stând de
față

Acestui corp gigantic eram întreaga-! viață!
Nesțiu!tor pe-atuncea de tot ce Roma vrea
Ideia de mărire pe Neron nu-l torbea...

O! ziua-aceia tristă o port ca amintire
Când Neron însuși fost-a orbit de-a lui mărire
Când au venit trimișii alător regi că!i sânt
Stăpân să-l recunoasă pe-acest întreg pă-
mânt.

Pe tron, cu el alături îmi pregăteam urcarea,
Nu știu ce sfat anume mi-a sorocit surparea,
Orcum, Neron, depar!e când mă văzuse-abea,
Lăsă pe a lui față disprețu-'n con'ra mea...
A fost pentru al meu suflet o tristă prevestire...
Ac!perindu-și ura cu gesturi de iubire,
Venind să mă săru'e precum ne sărutam
Mă'ndepărtă de tronul spre care mă'nd umam...
Puterea Agripinei, de-atunci, fără oprire

Cu pașii mari se'ndreapla spre marea hră-
vălire!

Eu am rămas o umbră abea din tot ce-am fost
Căci toți cer lui Seneca și Burrus adăpost!

ALBINA

A! dacă bănuiala răsare atât de clată...
De ce hrăniți veninul acesta ce omoară?
Spuneți-i tot lui Caesar, pe față cel puțin!

AGPIPINA

Pe Caesar fără martori nu-l văd aci când vin
Cu alții laolaltă... la dânsul sunt chemată
Răspunsul lui dictat e, părerea-i chiar dictată...
Doi paznici s'au de față, mereu, ai mei și-ai lui
Stau nemișcați, de veghe la tot ce am să-i spui,
Dar eu merg înainte chiar de nu vrea
s'asculte,

Să trag din a lui fire foloase cât mai multe.
Aud un sgomol? Cine-i? Să mergem dar grăbit
Să-i cerem socoteala de ceia ce-a răpit.
Și să-i surprindem poate gândirea care-l
mână...

Dar cum? In casă-i Burrus a și pătruns?

SCENA II-a

Agripina — Burrus — Albina

BURRUS

Stăpână

Veneam acum, în grabă, trimis de împărat
 Să lămuresc porunca ce poate v'a speriat.
 Al cărei tâlc e totuși curată nțelepciune
 Și despre care Caesar vrea totul a vă spune.

AGRIPINA

De vrea, atunci să intru. Mai limpede voiu ști.

BURRUS

Dar Caesar pentr'o vreme văzut nu poate fi
 Pe rând, prin cei doi consuli, pe-o ușe nevăzută
 Dorința voastră Doamnă de el e cunoscută...
 Imi veți erta ca însumi să viu în ajutor...

AGRIPINA

Nu vreau să turbur taine domnești așa ușor!
 Dar desbrăcați de grije și ură pentr'odată,
 Vrei să vorbim pe față, cu inima curată?

BURRUS

Minciuna pentru Burrus fu veşnic un păcat.

AGRIPINA

Vrei încă multă vreme s'ascunzi pe împărat?

Il voiu vedea de-acuma ca orce venetică?

Atât de sus norocul-ţi prin mine se ridică

Încât între o mamă şi-un fiu un zid să pui?

Nu-l vei lăsa o clipă cu cugetarea lui?

Sau tu şi cu Seneca, luptând, râvniţi mărirea

Din doi cine putea-va să-mi şteargă amintirea?

Când vi l'am dat în pază, de aceea vi l'am dat

Ca voi, în al lui nume să fiţi stăpâni pe Stat?

Mă îndoesc şi totuşi gândirea nu vi-i alta

Voi îndrăсниţi să credeţi că eu pot fi unealta;

Voi ce'n legiuni ascunse, prin mine, de-aş

fi vrut,

V'aţi fi îngropat dorinţa de gl'orii ce-aţi avut!

Şi eu, a toţi strămoşii la tron moştenitoare,

Eu, fiică, soaţă, soră şi mamă-a celui mare?

Ce vreţi atunci? Sau poate v'aţi spus că corul ei

I-un împărat să fie dar să domnească trei!

Copil nu mai e Neron: Nu-i vremea să dom-

nească?

Cât timp vreţi împăratul de voi să se ferească?

Să vadă nu-i în stare decât cu ochii tăi?

Ca pildă n'are oare pe străbunii săi?

S'aleagă dacă-i place pe August sau Tiberiu
Germanicus să fie, de poate, în imperiu,
În rând cu toți strămoșii nu îndrăsnesc să
stau

Dar sunt virtuți ce însăși aș fi putut să-i dau,
Ar fi știut prin mine că-i dat o taină mare
Între-un supus și dânsul să lase-o depărtare!

BURRUS

De-această dată altă solie n'am avut
Decât să iert pe Caesar de-un singur pas
făcut

Dar când la a mea vrere de-a da un gând
pe față

Răspunzător mă faceți de'treaga lui viață
Vă voi răspunde Doamnă, senin ca orșicui
Soldat sunt și-adevărul eu adevăr îl spui..
Mi-ați dat pe Caesar tânăr să-l cresc, cum se
cuvine,

E drept, și-această faptă mereu o port în mine..
Dar jurământ făcut-am de a-l trăda cumva?
Să fac din el un rege ce știe-a se pleca?
Nu. Nici o socoteală de voi nu mă mai leagă.
E fiu dar astăzi este stăpân pe lumea

întregă...

În fața Romei numai răspunzător voi fi
Căci va'nflori printr'ânsul sau poate va pieși..
A! dacă n'neștiință el trebuia să crească..
Seneca doar, cu mine, puteau să-l ametească?

Dece lingușitorii din drumu-i să-i goniți?
 Corupători aiurea fu dat să dibuiți?
 Când curtea lui Claudiu în sclavi i-o bogăție:
 De-ai fi căutat doi numai, ai fi găsit o mie!
 Ce-ai fi pășit spre cinstea de-al face negreșit
 În viață să rămâe copil până la sfârșit!
 Dece vă plângeți doamnă? De toți sunteți
 cinstită:

Se jură azi pe Caesar și mama lui iubită.
 E drept că împăratul nu vine în orice zi
 Pentru a'nchina imperiul și curtea-a vă mări.
 Dar e dator s'o facă? Și-a lui precunoștință
 Nu poate să lucească decât prin umilință?
 Neputincios de-apururi, fricos în orice zi
 Un August sau un Caesar din nume doar va fi?
 Să mai vorbesc eu oare? Dar Roma e uimită
 Căci Roma în sclavie de-o vreme, umilită,
 Scăpând abea de jugul ce silnic l-a purtat
 Incepe să trăiască sub noul împărat!
 Ce zic? Virtutea însăși îmi pare re'nviată
 Imperiul nu mai este precum a fost odată...
 Poporul își alege al lui judecător.
 Pe șef îl pune Caesar, soldații dacă-l vor,
 Azi în Senat Traseas, Corbulon în armată
 Cu toată faima, viața le e nevinovată...
 Deșerturile pline de senatori mai ieri
 Sunt locuite astăzi de pârători stingheri.
 Ce'nseamnă dacă Caesar ne-ascultă cu grabire
 Destul că sfatul nostru înțește-a lui mărire.

Destul că 'n lungul unei domnii de-acum
va sta

O Romă ne'nfrînată și-un Caesar de-nn de ea!
Dar Doamnă, Neron singur va și să se
conducă

Nu sfatul meu, prin viață aș vrea cumva să-l
dură,

În străbunii găsi-va tot ce socoate el,
Spre a fi o pildă Neron, domnească deci
la fel!

Ferice e când astfel virtuțile vieții
În orice an i-aduce toți anii tinereții!

AGRIPINA

Astfel, cu șovăire privind ce mâini va fi
Crezi azi că fără tine el se va rătăci...

Dar tu ce-ți faci o fală cu opera la mare,

Tu ce ne-arunci în față virtuțile-i, poți oare

Să-mi spui de ce atuncea în răpitor schimbat
Pe fiica lui Silanus o fură de odal'?

Sau vrea numai stigmațul rușinei a aduce

În sângele-mi ilustru ce'n Junia străluce?

Cu ce-o învinuiește? Ce crimă a făcut

Ca astăzi pentru țară să fie de temut?

Ea, care până astăzi de gânduri mari ferită

Pe Neron n'ar cunoște de n'ar fi fost răpită

Și care, fericită, ar crede un noroc

Sublima libertate de-a nu-l vedea de loc!

BURRUS

Nu-i crimă pentru care să fie bănuită,
De altfel până-acuma ea nu e osândită.
Răniți nu pot să fie nici ochii zeii frumoși
Căci e'n palatul care e plin de-ai săi strămoși.
Știi c'ale sale drepturi, rămase moștenire
Din soț poate să facă un prinț în răzvrătire,
Că sângele lui Caesar nu poate fi fuit
De cât cu-acel pe care tot Caesar l'a sortit.
Marturisiți atuncea c'ar fi nedrept, de-odată
Nepoata să și-o vadă de alții măritață...

AGRIPINA

Te înțeleg. Azi Neron mi-a spus prin gura ta:
Britannicus zadarnic se'ncrede 'n vorba mea,
Zadarnic, vrând s'acopăr a lui nenorocire
I-am mângăiat durerea c'o clipă de iubire...
Nedumerirea-mi Neron mi-o luminează deci:
Cu o făgăduială mai sus nu poți să treci!
A mea putere astăzi o știe Roma 'ntreagă,
Și Neron c'o insultă puterea mea o neagă...
Pământu'ntreg să'nvețe, cu groază de păcat,
Să nu mai creadă-acelaș pe fiu și pe împărat!
O poate face. Inșă un sfat o să primească:
E bine mai 'nainte imperiu să'nțărăască,
Și-i bine să mai știe că de-s silită-așa
Puterea lui s'o 'ntâmpin cu neputința mea

Și-a lui va fi'n vâpșoare căci numele-mi se poate
Să cântărească astăzi mai mult decât socoate!

BURRUS

Cum Doamnă? Totdeauna să fie bănuț
Un pas nu poate face să nu dea de gândit?
Vă crede împăratul de Junia mânată?
Cu soțul ei părtășe de luptă vinovată?
Din dușmani dar vă faceți acum un ajutor?
Plângându-vă de dânsul să fiți pe placul lor?
Pe-o vorbă ne'nsemnată ce el v'ar spune o
vouă

Ați fi în stare țara să o'npărțiți în două?
Mereu voi să veți teme? Și caldele priviri
Mereu și-or pierde urma în miș de'nvinuiri?
Trufia unui Caesar lăsați-o azi în pace,
Fiți mama mlădioasă și bună'n orice face,
Pornirea-i câteodată în voi o'năbușiți
Ca astfel părăsită de curte să nu fiți...

AGRIPINA

Și cine ajutoru-mi spre-a cere o să vină
Când Neron îmi vestește pe față-a mea ruină?
Când însuși el mi-arață că azi m'a părăsit?
Când Burrus, îndrășnețul la poarta-i m'a oprit.

BURRUS

Văd Doamnă, că e vremea să tac întâiaoară
 Că vorba mea fă'ise începe să vă doară.
 Durerea e nedreaptă și gândul care-i drept
 Mărește bănuiala ce vă rănește'n piept.
 Britannicus sosește. Il las ca să-mi ia locul..
 Vă las să-i plângeți, Doamnă, de-acuma ne-
 norocul.

Și poate cu o vorbă să osândiți din plin
 Pe-acei ce împăratul i-ascultă mai puțin!

SCENA III-a

Agripina — Britannicus — Narcis — Albina

AGRIPINA

Dar unde-alergi? Ce grije atât de arzătoare
 Orbește te aruncă aicea în vâltoare?
 Pe cine cauți? Spune...

BRITANNICUS

Pe cine caut? Zei!
 Tot ce pierdut-am Doamnă, i-ascuns aci, la ei

Mii de soldați veniră și Junia de-odată
 În ăsta palat se vede de-acuma aruncată.
 Vai! fragetele-i gânduri în astă clipă grea
 Ce alte noi batjocuri să simtă vor avea?
 Mă-o fură, iată totu'. Ce legi și ce putere
 Desparte două inimi unite prin durere?
 Nu-i dat, fărăndoială uniți (ca până eri
 Să ducem împreună povara de dureri!

AGRIPINA

De-ajuns. Ca tine însuși simt patimile-ți grele
 Murmurul tău urmează jelanilor mele.
 Dar eu nu vreau de-acuma să dau cumva'napoi
 Să mă desleg de vorba ce m'a legat de voi
 Atât îți spun acuma. Iar dacă vrei mai bine
 La Pallas de îndată pornește după mine.

SCENA IV-a

Britanicus — Narcis

BRITANICUS

Să-i dau crezare oare Narcis în acest fel?
 Va ști să fie dreaptă cu mine sau cu el?
 Ce zici? Dar nu e oare aceiaș Agripină
 Ce-a luat de soț pe tata, vestind a mea ruină?
 Și care de te-aș crede, spre al vieții lui sfârșit
 Prea molcom mâna pași spre visul ne'nplinit!

NARCIS

Ce'nseamnă? Când ea însăși se simte greu
lovită?

Când Junia îți fuse de ea făgăduită?

Topiți-vă durerea; legați al soartei zar

Palatul de'ntristarea-ți răsună în zadar

Cât timp, venind aicea cu vorbe rugătoare

Ați semănat cerșire și nu înspăimântare,

Cât timp durerea vie cu vorbe s'a ales...

Căci nu-i nicio'ndoială, vă plângeți prea ades!

BRITANICUS

Narcis! Dar tu știi bine că eu din umilire

Orcare-ar fi răsplata nu vreau să-mi fac o fire.

Tu știi că'n mine însumi credința n'a murit

De-a slăpâni imperiul ce mie-mi fu sortit!

Dar singur mă simt încă; acei ce-un gând îmi

poartă

Sunt azi necunoscuții ce 'nghiață a mea soartă...

ȘI tinerețea-mi însăși m'a despărțit ușor

De-acei ce-au vrut să lege credința mea cu-a

lor!

Un an mi-aduse-acuma puțină 'nvățătură:

I-amar paharul soartei ce l'am simțit la gură...

Ce văd în juru-mi oare? Prieteni ticăloși

Ce'n fiecare clipă sunt martorii zeloși,

Pe care Neron însuși iscoditori îi face
Spre-ai vinde-apoi o taină ce'n sufletul meu
zace!

Narcis orcum de-o vreme vândul eu zilnic sânt
Presimte orce gânduri, aude orce cuvânt,
Ca tine 'ntr'al meu suflet cunoște-a mea cre-
dință

Ce crezi Narcis de-aceasta?

NARCIS

Ce josnică ființă!
Alegeți dintre aceia ce tac, sfātuitor
Stăpâne, și de taine nu fiți risipitor!

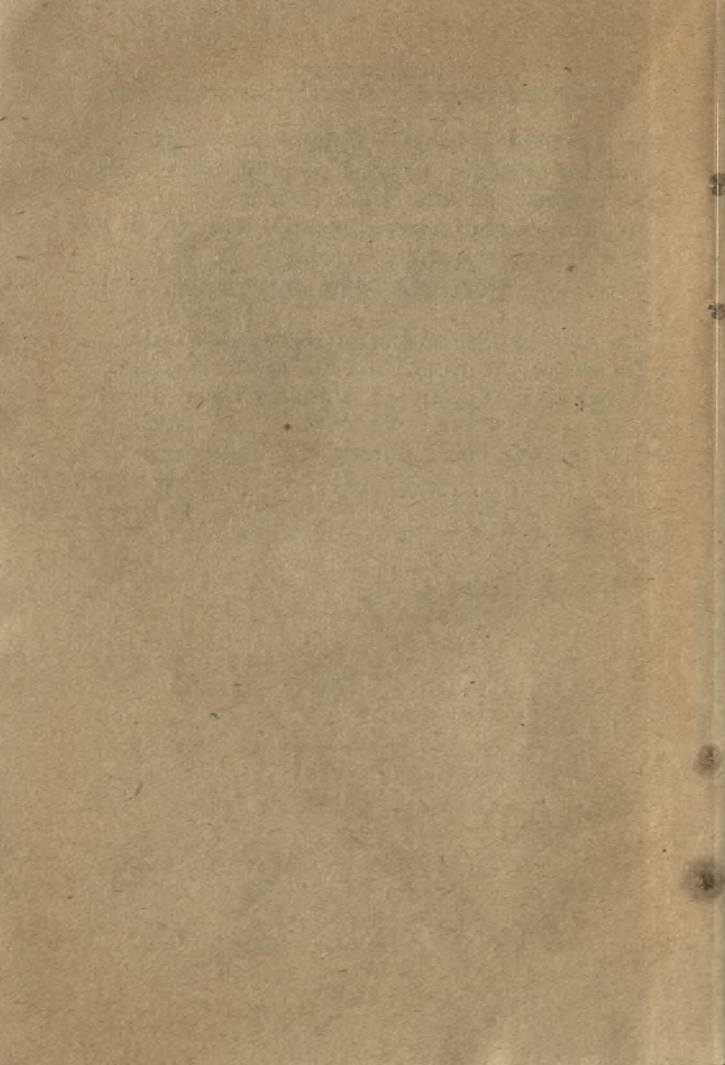
BRITANICUS

Narcis, tu ai dreptate, dar astă cugetare
E cea din urmă trudă a sufletului mare.
Minșit e multă vreme. Eu însfârșit te cred
Sau jur mai bine de-astăzi în tine să mă'ncred.
Mi-aduc aminte, tata vorbitu-mi-a de tine,
Doar tu, din tot norodul ai vrut să crezi în
mine,

Și ochii tăi asupra-mi deschiși neconținut
Adeseaori de rele și chinuri m'au ferit.
Mergi deci și afiindată, de-această întâmplare
Stârnit-a printre-ai noștri o vie'nflăcărare.

Să iscodești privirea, cuvântul să le iei,
Vezi de-aș putea tovarăși să aflu priate ei,
Și mai ales să aflu aici, cu dibăcie
Cu care gânduri Neron închisă vrea s'o ție?
Mai află dacă teama din ochii ei s'a dus,
De-o pot vedea și astăzi precum în gând
mi-am pus.

Eu voiu găsi pe mama lui Neron de îndată,
La Pallas, liberatul, ca tine, de-al meu tată..
Vreau să-i vorbesc, să stărui și chiar dac'aș
putea
S'o leg de-a mea durere mai mult decât ar
vrea!

ACTUL AL II-lea

SCENA I-a

Neron — Burrus — Narcis — garda

NERON

Nicio'ndoială Burrus, eu nu voiu ține seamă
De ale ei capricii căci mai presus mi-e mamă,
Dar nu îngădui însă și nici nu vreau să-l ert
Pe-acel ce le hrănește cu vorbe din deșert...
Cu sfaturile-i Pallas pe mama otrăvește,
Britanicus se'ncrede în el tot mai orbește
L'ascultă doar pe dânsul. Pornește după ei
Și-i vei găsi la Pallas de vorbă stând to'i trei!
Destul atâta vorbă. De ei îl voiu desparte.
Dispară cât mai iute și chiar cât mai departe;
Vreau, poruncesc aceasta: când noaptea va
cădea
Să nu-l găsesc'n Roma și nici la curtea mea.
Plecați: porunca asta imperiul îl susține
Să se re'ragă garda. Narcis vin' lângă mine.

SCENA II-a

Neron — Narcis

NARCIS

Prin slava celui mare stăpâne sigur ești
 C'având'o pe Junia pe to'i îi stăpânești.
 Dușmanii tăi văzându-și nădejdea năruiță
 La Pallas alergară să-și plângă a lor ursi ă,
 Dar cum? Chiar tu stăpâne de-un gând în-
 nouri?

Mai mult decât el însuși apari îngrijorat?
 Ce taină îmi desleagă tristețea-ți nevăzută?
 Privirea ta se pierde pe-o cale nebătută?
 Ai tot ce vrei: Norocul de tine-i stăpânit!

NERON

Narcis, mi se'nplinește. Neron e'ndrăgostit!

NARCIS

Tu?

NERON

Da. De-o clipă numai dar pentru o vecie!
 Iubesc. Ce zic iubire? Ea mi-e s'ăpână mie!

NARCIS

Cum? O iubești?

NERON

Eu însumi privii înfrigurat
 Când ea păși în noapte aicea în palat.
 Cu ochii triști din care stau lacrimi să cadă,
 Ce străluceau în raze de torță și de spadă,
 Frumoasă, ca podoabă având doar vraja ei...
 De-o frumusețe vie ce-abea din somn o iei
 Ce vrei? Nu știu eu însumi ce țână-i da

puterea

Dar torțele și umbra și strigătul, tăcerea
 Și mândra înfățișare a celor ce-o furau
 Blândeși nebănuite în ochi îi aprindeau...
 Orcum, vrăjit de chipul frumos ce-mi sta

'nainte

Vrui să-i vorbesc dar glasul-mi nu întregi
 cuvinte

Și nemișcat, cu trupul cuprins de-un lung fior
 Privii cum ea pășește prin fața tuturor!

Când am rămas eu singur apoi, cu'n dor de
 bine

Imagina iubită am vrut s'o șterg din mine..
 Prea vie încă'n ochi-mi, că-i pot vorbi credeam
 Li îndrăgeam chiar plânsul ce'n ochi i-l pre-
 simțeam..

Arareori eu însumi vroiam să-i cer ertare
Luptam cu lungi suspine și chiar cu-ame-
nișare.

Astfel, purtat de gânduri în dragostea-mi de-
acum

Privii cum dimineța aluneca pe drum...
Dar poate frumusețea-i e doar o'nchipuire:
Care-a 'nflorit în mine cu visul de iubire?
Ce zici Narcis?

NARCIS

Stăpâne e oare de crezut
Lui Neron să se-ascundă mult timp c'ar fi
putut?

NERON

Narcis tu ai dreptate. Dar fie că'n mânie
Căderea unui frate ea mi-o aruncă mie,
S'au fie c'al său suflet prea mândru, prea semeț.
Vrea să-mi ascundă astfel podoaba ei de preț
Orcum, slăvind durerea și'n umbră stând a-
nume

Ea ocolit-a drumul ce-ar duce-o la renume!
Dar tocmai firea asta atât de nouă-acî,
Imi răscolește'n suflet dorința de-a iubi.
Și cum Narcis? In vreme ce n'ai găsi femei
Ce n'ar voi cînstire iubirea mea să-i dee

Și care ridicându-și privirea nu ar vrea
 Să-și înfrățească clipă iubirea ei cu-a mea
 Doar Junia în taină de glasul ei ascultă
 Și socotește — onoarea acestora — insultă!
 Ea fuge și nu știe că cel disprețuit
 Un gând curat ascunde în dorul de iubit.
 Dar oare o iubește Britannicus?

NARCIS

Iubire!

Stăpâne!

NERON

Tânăr încă, cunoaște a sa fire?
 Cunoaște el otrava vrăjitelor priviri?

NARCIS

Iubirea nu așteaptă nici ani și nici gândiri!
 Iubește. Scris îi fuse la pieptul lui s'o strângă
 Și-au învățat de-atuncea și ochii lui să plângă!
 El se mlădie veșnic după dorința ei
 Și poate'n clipa asta aflat-a tot ce vrei!

NERON

Tu crezi? Pe al său suflet el pus-a stăpânire?

NARCIS

Nu știu. Stăpâne însă tot ce pot da de știre
 E că-l văzu! adesea plecând din acest loc,
 Impovărat de grije, tăcut, fără noroc,
 Gonit de-această curte, plângând fără să știe,
 Sătul de-a ta mărire și de a lui sclavie,
 Plutind în nerăbdare și între-al teamei chin
 Mergea s'o vad o clipă și se'nforcea senin!

NERON

Cu-atât mai tristă-i soarta cu cât știu să-i
 placă
 Ar fi putut mai bine mânia să-i desfacă...
 Azi Neron, fără ură, gelos nu poate fi.

NARCIS

Cum? Care grije oare te poate stăpâni?
 Ea, de-a putut să plângă alături cu dânsul
 E c'a 'nvățat alături ce-i lacrima și plânsul...
 Dar astăzi când privirea-i spre tine s'a 'n-
 dreptat
 Țintind de-aproape faima ce-o poart' un împărt,
 Vedea-va regi în juru-ți, desmoșeniți de soartă,
 Necunoscuți mulțimei, ca soțul ce o poartă,
 Cerșind a ta privire, umili, privirii lor
 Pe care-o lași să cadă spre ei întâmplător...

Când va vedea ea însăși că-ți sorocești în
sânda
Mărturisind tu însuși c'a ei a fost izbânda
Stăpâne, nu ai teamă, de-un suflet ce-i vrăjit:
Să poruncești iubire și tu vei fi iubit!

NERON

Spre câtă-amărăciune ființa-mi se pornește!
Ce stavili se ridică!

NARCIS

Dar cine te oprește?

NERON

Toți: Burrus, Agripina, soția, ce-i tăcuți
Seneca, Roma'ntreagă și trei ani de virtuți!
Și nu e acea urmă de dragoste pribeagă
Ce plânge tinerețea soției și mă leagă,
Privirea-mi obosită de mult, abea de vrea
Să-i înțeleagă plânsul, în strălucirea mea!
Prea fericit de mâine o dreaptă despărțire
M'ar deslega de-această nevolnică unire!
În taină, însuși cerul porni în contra ei:
De patru ani dorința-i nu i-a mișcat pe zei,
Căci zeii nu se-arată mai darnici cu-a ei soartă,
Narcis, cu nici o urmă onoarea mea în'o poartă:
Imperiul așteaptă zadarnic un copil!

NARCIS

Ce gânduri te învață să fii bun și umil?
 Imperiul, al tău suflet acum o osândește.
 Cu Livia, când August văzut-a c'o iubește
 Prin despărțiri dibace alături a trăit...
 Și de domnești tu astăzi e fiindcă s'au unit!
 Tiberiu chiar, o clipă știu să se rid,ce
 Gonind din a lui cale privirea unei fice,
 Tu singur pân'acuma, lupând în contra ta
 Nu vrei c'o despărțire iubire de-a avea!

NERON

Nu știi că Agripina e'n veci neertătoare?
 Ingrijoratu-mi suflet în față par'c'o are,
 Cu-Octavia alături și cu priviri de foc
 Vorbind de dreptul care ne strânse la un loc!
 Și aducându-mi încă învinuiri mai grele
 Mi-aruncă greaua vină a nepăsării mele...
 Cum vrei să'ntâmpin clipa? Cu ce privire vrei?

NARCIS

Dar nu ești tu stăpâne, stăpânul tău și-al ei?
 Și sub a ei tutelă vei tremura mai bine?
 Trăește și domnește de-acum și pentru tine!
 Te temi? Dar tu Stăpâne, tu nu o temi de fel!
 Ai alungat pe Pallas cel mândru, pe acel
 A cărui îndrăsneală ea însăși i-o înparte.

NERON

Ameninț, dau poruncă, de ea când sunt departe
 Ascult de sfatul voștru, vreau îndrăzneț să fiu,
 În contra ei mă mîinii și'ncerc piept ea să i
 țiu,

Dar — vei afla acuma ce suflet mă susține —
 Când nenorocul clipei o poartă lângă mine,
 Sau că nu pot de-acuma ea să desmint tăria
 Privirilor în care celit-am datoriat,
 Sau că vrea amin'irea atîtor fapte bune,
 Tot ce-a luat odată, în taină a-i supune..
 Orcum, a mea s'orjare nimic nu-mi poate da
 Voința-mi se'ncovoie ală'urea de ea!
 Și pentru-a mă desface de-această umilire
 Eu fug de ea într'una și chiar i-aduc jicnire..
 Din timp în timp de-aceia durerea i răsc'olesc
 Ca să mă ocolească pe cât o'colesc!
 Dar te opresc aicea. Narcis te du mai bine
 Britanicus va crede că te'nvoești cu mine!

NARCIS

Nu, nu, căci el se încrede orbește 'n cinstea
 mea.

Din ordinu-i el crede că stau în fața ta,
 Că iscodesc aicea tot ce-ar putea să fie,
 El vrea a tale tajne din gura-mi să le știe.

Nerăbdător să-și vadă pierdutul lui amor
Așteaptă dela mine acest scump ajutor...

NERON

Mă învoesc. Du-i vestea aceasta ne-așteptată..
O va vedea.

NARCIS

Trimete-l în țară depărtată..

NERON

Am planurile mele Narcis. Nu-i vina mea
De-i vând cam scump plăcerea de a o revedea!
Tu lauda-vei însă aleasa-ți dibăcie
Să-i spui că pentru dânsul mă'nșeli cu dăr-
nicie...

O vede fără știrea-mi. A! iat'o, va veni
Găsește-ți dar stăpânul și vin' cu el aci.

SCENA III-a

Neron — Junia

NERON

Te turburi mi se pare și-ți schimbi plăpânda-ți
fire
Citești în ochi-mi oare o tristă prevestire?

JUNIA

Stăpâne nu-oiu ascunde un gând adevărat:
Pe-Octavia o caut și nu pe împărat!

NERON

O știu destul de bine și fără gelozie
Iubirea ce-i porți astăzi mi-ar fi plăcut și mie...

JUNIA

Stăpâne! Tu?

NERON

Crezi oare că'n aste largi zidiri
Pentru-ați cunoaște firea găsi doar ea priviri?

JUNIA

Cui vrei atunci stăpâne să cer ajutorare?
Necunoscuta-mi crimă cine-o va spune oare?
Tu care-alegi osânda, cunoști și fapta rea
Fii bun atunci Stăpâne și-mi spune vina mea!

NERON

Dar cum? E-o vină oare atât de ne'nsemnată

Ca să te-ascunzi de mine o vreme 'ndelungată?
 Comorile pe care vru cerul să le dea
 Primitu-le-ai pe semne ca să le'ngropi așa?
 Britanicus vedea-va el singur, fără frică
 Cum farmecele tale și-amorui se ridică?
 Dece de aste glorii mereu îndepărtat
 Mă lași neertătoare aicea în palat?
 Mai mult: Tu îi îngădui și fără supărare
 Să-ți tălmăcească adesea tot gândul care-l are.
 Căci nu voiu crede-acuma că fără știrea mea
 Vru Iunia cea mândră atenție să-i dea.
 Nici c'a primit să fie iubită, să iubească,
 Și eu să aflu numai din ce-o să se vorbească...

JUNIA

Nu voiu cerca Stăpâne s'ascund că al său dor
 M'a hotărit adesea să-i viu în ajutor...
 El a rămas statornic și credincios copilii;
 Unică rămășiță a unei mari familii,
 Iși amintește poate că'n alte vremi eu fui
 Aleasă de-al său tată să fiu dorința lui...
 ...Iubind el se supune dorinței imperiale
 Și îndrăsnesc a spune: și ție, mamei tale!
 Dorința ta i-aceiaș cu dorul unui neam!

NERON

De are mama planuri și eu pot să le am.

Să nu-mi spui de Claudiu și nici de Agripina
Căci nu din a lor vrere am să aleg lumina:—
Ca să răspund de tine sunt singur între toți
Și vreau cu a mea mână să îți aleg un soț.

JUNIA

A! poate crezi Stăpâne c'o altă legătură
Ar necinsti pe Cezari, când sunt a lor făptură?

NERON

Nu asta, însă soțul de care-acum îți spui
Unește de minune strămoșii tăi cu-ai lui...
Ca să consimți iubirei ce-ți poartă el, nu-i
greu...

JUNIA

Și cine e atuncea Stăpâne, soțul?

NERON

Eu!

JUNIA

Tu?

NERON

Aș numi un altul decât cel ce l'am spus
 Dac'aș cunoaște-un altul decât Neron mai sus?
 Pentru a-ți alege soțul, de tine demn să fie
 Scrutat-am curtea, Roma, întreaga 'npărăție...
 Cu cât făcui iscoadă, cu cât mai cercelez
 In care mâini comoara să o încredințez,
 Cu atâta văd că Caesar demn să-ți culeag'
 amorul

Va trebui să fie doar el stăpânitorul
 Cui să te dea cu cinste decât neapărat
 Acelui cărui Roma impeeriu i-a dat?
 Intreabă-ți anii tineri pe care pare-mi-se
 Pentru-al său fiu Cladiu atunci îi hărăzise,
 Dar pe atunci el însuși credea neștiutor
 Că el va fi odată al său moștenitor!
 Și-au spus cuvântul zeii. Și nu-i pui în mânie
 Când azi ție-ți rămâne să treci lângă domnie.
 In van atunci e darul acesta 'mpărătesc
 Când fuse scris departe de tine să trăesc,
 Când nu găsesc refugiu în grațiile tale,
 Și când, dând veghei triste și grijilor fatale
 Atâtea zile grele ce 'n alții nasc venin,
 Să nu pot lângă tine durerea să-mi alin...
 ...Octavia în ochi-ți nici umbra n'o s'o lege
 Azi Roma, cași mine, pe tine te alege
 Pe Octavia respinge și voiu desface-așa
 Unirea ce nici cerul de-acuma n'o mai vrea.

Gândește-te mai bine și 'n tine cumpănește
Alegerea ce-i demnă de un prinț ce te iubește
Ce-i demnă de privirea-ți frumoasă ce a stat
Incătușată, demnă de lumea ce te-a dat!

JUNIA

Stăpâne, cu dreptate rămân acum mirată
In cursul unei zile abea, mă văd de-odată
Cași o vinovată de crimă-adus aci,
Și când încerc cu groază în ochi a te privi,
Când cred abea eu însumi în nevinovăție,
Pe Octavia o 'nlături și locu-i mi-l dai mie
Cu toate acestea însă, na meritam, să știi,
Nici cinste fără seamăn nici aste josnicii...
Și vei putea preînde unei copile oare
Care-a văzut de înică tot neamul ei cum moare,
Și care'n întuneric hrănind amar venin
Și-a făurit virtutea asemeni cu-al ei chin
Să treacă deodată din noaptea neagr'a firei
La rangul ce-o expune în ochii omenirei?
Pe care de departe eu nu l'am luminat
Și care pentru alța a fost predestinat?

NERON

Ți-am spus că împotriva-i simt astăzi doar
mânie
Ai mai puțină frică sau poate modestie,

Nu crede că 'n plăcerea aceasta sunt orbit
 Răspund de tine; spune-mi atât: Am consimțit.
 Îți amintește numai ce sânge porți în tine
 Ai gloria în față, și nu vrei mai bine
 Decât onoarea mea ce Caesar vrea să-ți dea
 Onoarea de-al respinge ce poate mânâ.

JUNIA

Stăpâne, cerul știe întreaga-mi cugetare,
 Nu mă fălesc cu glorie de-acelea trecătoare,
 Știu să măsoz grandoarea splendidului tău dar,
 Dar rangul pentru mine cu cât ar fi mai rar
 Cu atât mi-ar fi rușine și ar arăta trădarea
 Și crima de-a desface de el moștenitoarea.

NERON

Prea multe griji te apasă acum de sca ta ei
 Prietenia asta mai mult nu poți s'o iei,
 Dar să 'ncetăm cu gluma, s'avem gândiri curate
 Mai mult decât la soră, tu te gândești la frate...
 Britanicus...

JUNIA

Adesea e drept că m'a pătruns
 Iubirea lui Stăpâne și ea nu m'am asuns.
 Sinceritatea asta e prea puțin firească
 Dar pe t u al meu suflet la; gura să vorbească

Departo de-astă curte, n'avui nici timp de-a ști
Că (una e a crede și alta a vorbi.
Britannicus mi-e totul. I-am fost predestinată
Când trebuia imperiul să ne urmeze 'ndată...
Dar tocmai aste rele ce l'au îndepărtat,
Pierdutele onoruri, deșeurul din palat
Și goana curții sale pornită 'n exilare
Sunt legături ce leagă pe Junia mai tare!
Ce vezi e înpotriva dorințelor ce ce-i,
Clipitele-ți senine curg numai în plăceri
Imperiu-i pentru tine izvor fără 'ncelare
Sau dacă le oprește în drum vreo supărare
De-odată Universul de grije fremătând
Aleargă să ți-o șteargă din minte mai curând!
Britannicus e singur. Or câte griji s'adună
In soarta-i nu mă vede decât pe mine bună...
Și are ca plăcere doar lacrimi în priviri
Ce-l fac ades să uite a lui nenorociri...

NERON

Și tocmai aste lacrimi le cer din tot-înaltul
Pe care cu-a lui viața mi l-ar plăti ua altul;
Dar eu păstrez o soartă mai bună decât crezi
Acestui prinț. Indată aicea ai să-l vezi.

JUNIA

Slăpâne în virtutea-ți crezui cu dărnicie.

NERON

Aş fi putut aicea să îl opresc să vie
 Dar vreau acum mai bine eu însumi să previn
 Primejdia în care l'ar duce al său venin.
 Nu vreau să-l pierd. Mai bine-i si-i mult mai
 omeneşte

Să afle osândirea din gura ce-o iubeşte.
 De viaţa lui ție scumpă îl vei îndepărta
 Dar fără' să cread'o clipă că sunt gelos cumva.
 Asupra-ți cadă vină gonirei ce o să vie
 Și fie prin cuvinte sau prin tăcerea fie
 Sau cel puțin prin felul de a-l privi să-i spui
 Aiurea să-și îndrepte de-acum nădejdea lui...

JUNIA

Eu să-i rostesc osânda ce poart-alăta ură?
 De mii de ori jurat-a contrariu a mea gură!
 Chiar de-aş găsi putere astfel spre a-i vorbi
 Privirea mea Stăpâne să creadă l'ar opri!

NERON

Ascuns aici aproape, voi fi ca și cu tine,
 Iubirea ți-o ascunde în suflet cât mai bine.
 Cuvinte tănuite nu vei putea avea:
 Voiu auzi de-acolo pân' și privirea ta!
 Pieirea-i însemna-va neertătoarea plăta
 A unui gest ce-i face ca să-i mai plăci odată!

JUNIA

Vai! De mi-e dat a-ți cere o rază de noroc,
Ingăduie-mi stăpâne să nu-l mai văd deloc!

SCENA IV-a

Neron — Junia — Narcis

NARCIS

Britanicus stăpâne, pe-a lui princesă călă,
S'apropie...

NERON

Să vie.

JUNIA

Stăpâne!

NERON

Vă las, iată!
Norocul lui e 'n mâna-ți și nu în brațul meu.
Vă îndu-l te gândește atunci că văd și eu!

SCENA V-a

Junia — Narcis

JUNIA

Tu ești Narcis? Aleargă spre al tău Stăpân
mai bine
Și-i spune... Sunt pierdută. Și-l văd venind
spre mine.

SCENA VI-a

Junia — Britanicus — Narcis

BRITANICUS

Ce clipă fericită la tine m'a adus
Cum? Pot să-ți spun și-acuma aceia ce ți-am
spus?
Dar în plăce ea asta ce grije mă doboară?
Te oî vedea Domnița de acum și-a doua oară?
Doar prin înșelăciune să smulg azi scris va fi
Plăcerea ce-mi dăduse și în fiecare zi?
Ce noapte! Ce trezire! Privirea-ți și sfiata
Ce vin' avea amantul? Ce demon prea gelos
Mi-a refuzat onoarea de a muri frumos?

Vai! în înfrigurarea în care-ai fost cuprinsă?
Mi-a aruncat în taină vreo plângere aprinsă?
Princesă coborât-ai spre mine dorul tău?
Gânditu-te-ai că 'n mine i-atât noian de rău?
Tăcere! Ce primire! În faţă-mi pironită!
Astfel mângâie ochi-ţi sărmana mea ursită?
Vorbeşte: Suntem singuri. Duşmanul îngelat
În timp ce stăm de vorbă i-aiurea în palat...
Să nu ne pierdem vremea cât timp de-aici
lipşeşte.

JUNIA

Aicea pretutindeni pulerea lui domneşte.
Chiar zidurile astea acuma pot vedea
Căci împăratu-i veşnic orunde, dacă vrea.

BRITANICUS

Decând atâta frică înăbuşe trufia?
Iubirea ta se'npacă de-acuma cu sclavia?
Dar unde-i acel suflet ce veşnic îmi jura
De-a face chiar pe Neron gelos de soarta mea?
Mai bine-alungă teama de care eşi cuprinsă
Credinţa 'n mine astăzi în inimi nu e stinsă,
Şi din priviri cinsteşte mulţimea greul meu
Ştii c'a lui Neron mamă va fi cu noi mereu
De-a lui purtare Poma, e însăşi în jienire...

JUNIA

Vorbești cu totul altfel decât a la gândire...
 Tu însuși altă dată mi-ai spus de mii de ori
 Că Roma îi cinstește alesele-i comori.
 Mereu pentru virtutea-i găseai cuvinte alese
 Desigur că durerea dă vorbe ne'nțelese...

BRITANICUS

Mă miră aste vorbe să ți-o mărturisesc:
 Nu ca să-i lauzi firea venii să te găsească.
 Cum? Pentru-ați spune 'n taină durerea mea
 adâncă

Abea găsească o clipă de fericire încă
 Și 'n clipa asta scumpă tu vrei neapărat
 Să laudăm dușmanul ce m'a îngenunchiat?
 Cine-a putut din tine alt suflet azi să facă?
 Chiar ochii tăi acuma au învățat să tacă.
 Ce văd? Ți-e teamă ochii să-i ții în ochii mei?
 Îți place oare Neron? Ca să mă uiți tu vrei?
 A! dac'aș crede asta! Pe zei! îmi luminează
 Aceasta turburare ce 'n suflet 'mi s'așează.
 Vorbește. 'N amintirea-ți eu nu mai pot trăi?

JUNIA

Retrage-te. Impăratul de-acuma va veni.

BRITANNICUS

Narcis, după această lovire ce-mi rămâne?

SCENA VII-a

Neron — Junia — Narcis

NERON

O clipă...

JUNIA

Nici o vorbă nu pot s'aud stăpâne!
Ești ascultat. Și-acuma îngâduie-mi, așa,
O lacrimă pe care el n'o poate vedea!

SCENA VIII-a

Neron — Narcis

NERON

Ei bine! Vezi furtuna iubirei pătimășe
Narcis, chiar în tăcere li-i patima trufașe...
Ea îl iubește, astfel, ca să n'o știu nu pot.
Voiu face-o sărbătoare din fire ca să-l scot...
...Voiu face din durerea-i o dulce 'nchipuire!
Il chinue 'ndoiala în marea lui iubire!

Eu o urmez. Rivalul te-așteaptă disperat...
Prin bănueli dibace să-l faci mai ne'ndurat...
Și în timp ce în față-mi dânsa îl plânge cu tărie
Fă-l să plătească bine norocul ce nu-l știe!

NARCIS (singur)

Norocul azi te chiamă din nou în anreaja lui
Narcis. Inpotrivire vei înce ca să pui?
Să ducem pân' la capăt această uneltire
Ce-aduce-al nostru bine și-a lor nenorocire!

ACTUL III-lea

SCENA I-a

Neron — Burrus

BURRUS

Se va supune Pallas.

NERON

Cu ce ochi însfârșit
Văzû azi a mea mamă orgoliul ei lovit?

BURRUS

Nu te 'ndoî că astă lovire nu o doare
Și nici că mâini durerea-i n'o fi scăpărătoare;
De mult nemulțumirea-i să fulgere a 'nceput
Și ea nu se oprește pe drumul ce-a bătu!

NERON

Dar cum? Ce gând anume hrănește ea tăcută?

BURRUS

Stăpâne, Agrippina mereu va fi temută.
Soldații, Roma 'ntreagă cinslește neamul lor,
Germanicus trăește în ochii tuturor.

Ea știe tot ce poate; cunoaște a ei trufie,
Și ceia ce mă face s'o tem mai cu tărie
E că tu însuși cauți s'apeși durerea ei
Și-i dai în mână arme de preț, fără să vrei?

NERON

Eu Burrus?

BURRUS

Da. Iubirea te'nlănțue Stăpâne!

NERON

Te înțeleg prea bine dar răul, rău rămâne...
Al sufletu-mi își spuse mai mult de-ât îmi spui
Vreau însfârșit iubirea s'o simț...

BURRUS

Tu presupui,
 Și mulțumit Stăpâne de-o îndărătnicie
 Te temi de-un rău ce n'are putere din pruncie
 Dar dacă 'n datoria supremă, gândul tău
 Ar vrea să nu mai fie încătușat de rău;
 De vrei să 'ntrebi ce glorii purtai odinioară,
 De vrei în amintire s'aduci a doua oară
 Virtuțile pe care Octavia le-avea,
 Și dragostea-i curată ce 'nvinge ura ta,
 Și dacă ocolind'o pe Junia Stăpâne
 Ți-ai osândi privirea să n'o vezi azi nici
mâne,
 Orcare-ar fi iubirea ce ți-o închipuești:
 Nu poți iubi Stăpâne, când nu vrei să iubești!

NERON

In tine m'aș încrede când în clipite grele
 Ar fi să aperi faima ce-o vreau armatei mele,
 Sau când, chemându-ți gânduri senine, în Senat
 Ai cumpănî destinul acestui mare Stat;
 Mi-aș sprijini tot gândul pe-a ta destoinicie,
 Dar crede-mă, iubirea i-o grea filosofie...
 Da ...Burrus, și de aceia acuma nici nu vreau
 Tăria-ți în iubire judecător s'o iau!
 Te las. De ea departe prea grea îmi e iubirea.

SCENA II-a

BURRUS

A! în sfârșit azi Neron îmi dă pe față firea.
 Sălbătăcia-i Burrus ce-ai vrut ca s'o mlădii
 În mâna ta prea slabă zadarnic vrei s'o ții.
 În ce fel de păcate se va întinde oare
 O! zei! Ce sfat lua-voi în astă clipă mare?
 Mi-ar da puteri Seneca în Roma dac'ar fi.
 Primejdia departe n'o poate bănuî...
 Dar... dacă Agripinei, vorbindu-i pe 'ndelete
 Aș reuși... A! iată-o! Norocul mi-o trimite...

SCENA III-a

Agrippina — Burrus — Albina

AGRIPPINA

Ei bine! 'n bănuiala-mi atunci m'am înșelat?
 Și tu ai doar o faimă de sfetnic minunal!
 E în exil azi Pallas, ce are vina toată,
 De-a fi crescut în cinste pe-al tău stăpân odată,
 Și tu o știi prea bine că fără sfatu-i greu
 Nu adopta Claud'u atunci pe fiu' meu...

Ce spun? Soției sale potrivnică-i dădură...
 Pe Neron îl desface de sfânta legătură...
 Gest demn de-un sfetnic mare, dușman al
 lingușirii

Ales să pue stavili în pațina iubirii!
 În slavă s'o ridice și 'n suflet să-i învie
 Disprețul pentru mamă, uitarea de soție!

BURRUS

O! doamnă, pentru aceasta prea grabnic m'o-
 sândești

Ce vină-așa de mare putea-vei să-i găsești?
 Căci Pallas e de vină pedeapsa dacă-i dată
 De mult al lui orgoliu cerea această plată
 Și împăratul astăzi nu face altceva

Decât s'asculte Curtea ce'n taină 'i osânda.
 Ce-a mai rămas nu-i oare un rău atât de mare
 Octavia de plânge afla-va îndurare...

Dar fiți mai liniștită. Cu gesturi de alt soi
 'I l'ați aduce poate pe Neron înapoi...

Cu-amenințări de acestea mai rău i-aprîndeți
 ura.

AGRIPINA

Zadarnic se încearcă să mi s'închidă gura...
 Văd dar c'a mea tăcere dispreț a răscolit...
 Că-i prea mult să dai cinste la tot ce-am făurit.

Cu Pallas nu se duce de-acum toată puterea
 Destulă îmi rămâne ca să-mi răzbun durerea!
 Azi fiul lui Claudiu pricepe rostul său
 În crima pentru care am doar păreri de rău...
 Voiu merge, n'avea teamă, ca să-l arăt oștirii
 Să-i plâng copilăria jertfită uneltirii
 Și s'o silesc ca mine să plâng'acest păcat,
 Se va vedea de-oparte un fiu de împărat
 Cerând din nou credința ce pentru-ai lui
 jurat-a,

Pe fiica unui Caesar va auzi armată,
 Fiul lui Enobarbus de alta s'o vedea,
 Seneca și cu Burrus fiind de partea sa...
 Ei ce prin mine fost-au scăpați de exilare
 Veniți să 'npartă'n față-mi, puterea cea mai
 mare!

Voiu spune despre crima comună, ce n'am
 spus,

Se va cunoște drumul pe unde l'am adus,
 Spre-a da puterei voastre urâtănfățișare
 Voiu da de știre toată nevolnica purtare...
 Și voiu vorbi de toate; exil, asasinat
 Otravă chiar...

BURRUS

Să creadă nu vei găsi soldat.
 Nor ști ca să respingă nedreapția înșelăciune
 A unui martor care păcatele își spune...

Cât despre mine care cu zel te-am ajutat,
Și care chiar armata pe mîna lui am dat,
Nu mă căesc o clipă de zelul de-altădată,
Căci el ca fiu urmat-a la tron pe al său tată.
Pe Neron adoptându-l Claudiu dăruia
Un drept fiului vostru ce fiul lui l'avea...
Putea să-l cheme Roma. Tot astfel și Tibe:iu
Cel adoptat de August a stăpânit imperiu,
Iar tânărul Agrippa fiu drept, a încercat
Zadarnic să-și ia tronul de altul ocupat.
Puterea lui cu pilde de-acestea întărită
Nu va putea să fie de tine azi slăbită...
Și dacă el m'ascultă de astădată iar
Și va fi bun, mânia-ți s'o pierde în zadar.
Am început și planul pîn'la sfârșit voi duce.

SCENA IV-a

Agripina — Albina

ALBINA

Dar ce porniri de ură durerea vă aduce?
Putea-va împăratul să rabde'n așa fel?

AGRIPINA

În față-mi să se-arate putea-va oare el?

ALBINA

Pe ze! Ascunde-i Doamnă, această grea mânie
 Cum oare? Pentr'o soră sau frate, scris să fie
 Să răscoliți odihna vieței voastre ntregi?
 Chiar dragostea în Caesar cu lanțuri vrei s'o
 legi?

AGRIPINA

Dar nu vezi până unde ajunge cu strivirea?
 Potrivnică acumă îmi dă nenorocirea.
 Funesta-i legătură curând de n'oiu lovi,
 Voiu pierde locul, astfel nimic nu voiu mai fi...
 Octavia zadarnic e'n cinste ne'ntreculă
 Căci nimenea n'o știe, de nimeni nu-i temută...
 Iertarea, toată cinstea ce'nprăștiam doar eu
 Imi atrăgeau respectul poporului mereu...
 O alta azi pe Caesar, venind mi-l ia din mână,
 Ea va avea puterea de soață și stăpână,
 Și fructul desmierdărei, atâtea mari cinstiri
 Tot, deveni-va prețul unicei ei priviri!
 Ce spun? Sunt ocolită și chiar de-acum uitată
 Oh! nu mai pot Albino să cuget înc'odată...
 Când trebuia pornirea-i fatală să-i opresc
 Azi Neron, Neron... Iată, potrivnicu-i zăresc.

SCENA V-a

Britannicus — Agripina — Narcis — Albina

BRITANNICUS

Dușmanii noștri Doamnă pot fi învinși se
pare

Nenorocirea noastră găsește ascultare...

Prietenii ce-alt-dată erau atât de-ascunși

Când ne pierdeam tot timpul doar de dureri
pătrunși,

Inflăcărați de-a noastră povară ne'ndurată

Vin lui Narcis să spue durerea lor curată...

Nu stăpânește Neron de-acuma liniștit

În ciuda sorei mele, pe-aceia ce-am iubit,

De ești și-acuma gata să'nfrunzi a lui trufie

Pe trădător putea-vom chema la datorie...

Senatul jumătate i-acum pentru-amândoi...

Pison și Plaut, Silla...

AGRIPINA

Ce spui? Sunt ei cu noi?

Pison și Plaut, Silla... Noblețea se pornește...

BRITANNICUS

Aceste vorbe Doamnă văd dar că vă rănește...

Nehotărâtă astfel, povara-ți însfârșit
 Se teme c'o să aibă de-acum tot ce-a dorit...
 Nu! Prea adânc săpat-ai a mea disprețuire...
 Eu n'am nici un prieten să-i temi a lui pornire
 Nici unul nu-mi rămâne, căci ți ai făcut un
 cult
 Să-i depărtezi de mine, să-i cucerești de mult...

AGRIPINA

Dă bănelii tale credințe mai puține
 Scăparea noastră atârnă de mine și de tine...
 Făgăduii. Ajunge. Orcâi dușmani găsii
 Nu schimb nimic din câte eu îți făgăduii...
 Zadarnic fuge Neron de ura-mi ne'ndurată
 Pe mamă să asculte va trebui odată
 Voiu încerca cu forța, cu bunătate-apoi,
 Sau însumi eu, alături de a ta soră, voiu
 Pășii să semăn teama-mi și grijilei fatale
 S'adun pe toți de partea jelanii'lor sale,
 Voiu asedia pe Neron de-acum în orcefel...
 Mă duc. De crezi în mine să nu dai ochi
 cu ei.

SCENA VI-a

Britannicus — Narcis

BRITANNICUS

N'ai vrut să-mi dai tu oare nădejdi înșălătoare?
Să cred ceva din câte mi-ai povestit tu oare?
Narcis...

NARCIS

Da. Dar Stăpâne să știi că nu aci
E dat să afli taina ce eu ți-oiu povesti
Hai dar. Ce -aștepti acuma?

BRITANNICUS

Vai!
Ce-aștept? Ce întrebare!

NARCIS

Spune-mi...

BRITANNICUS

Dacă iarăș, acum, prin înșelare
Pot să revăd...

NARCIS

Anume ?

BRITANNICUS

Roşesc, dar în sfârşit...
Scăparea-mi e'n alt suflet cu mult mai liniştit.

NARCIS

Chiar după cele spuse o crezi tot credincioasă ?

BRITANNICUS

Nerecunoscătoare o cred, şi sângeroasă,
Şi demnă de mânia-mi, dar simt fără să vreau
Că-i dau mai multă cinste decât aş vrea să-i
dau.

În marea-i rătăcire simţirea mea cutează
O iartă-i, dă dreptate şi-o idolatrizează!
Aş vrea să port credinţa ce simt că am pierdut
Şi-aş vrea să'năbuş vorba şi s'o urăsc tăcut!
Căci cine poate crede cu'n suflet bun şi mare
Ce duşmănise curtea această trădătoare
Renunţă de odată la gloriei şi'ntr'o zi
Slujeşte josnicia acelu' ce-o răpi!

NARCIS

Dar cine ştie oare de nucumva'n tăcere

Nu s'a gândit la Neron și la a lui cădere?
Prea sigură că ochii în umbră nu vor sta
Fugea mereu, ca Neron să-i poată căută,
Și să-l ațâțe astfel cu-o glorie cerșită
Să biruie-o mândrie ce-a fost nebiruită!

BRITANNICUS

Nu pot s'o văd atunci?

NARCIS

Stăpâne, sunt mâhnit
Dar ea acum primește pe noul ei iubit...

BRITANNICUS

Ei bine. — Atunci să mergem. Dar ce văd?
Ea să fie?

NARCIS (*aparte*)

O! zei! Să ducem știrea aceasta la domnie!

SCENA VII-a

Junia — Britannicus

JUNIA

Te du de-aici îndată și fugi de o furtună
 Pe care-a mea trufie în contra-ți o adună.
 E în mânie Neron. Nu știu cum am fugit
 În timp ce a sa mamă în drumu-i l'a oprit.
 Te du și ia cu tine iubirea mea întreagă
 Va fi o zi când ochi-ți vor să mă'nțeleagă...
 O! chipul tău în mine îl port neconținut...
 Nimic nu-l poate șterge...

BRITANNICUS

Te-ascult nedumerit,
 Vrei dar prin a mea fugă plăcerea să-ți asiguri
 Vrei libertatea 'n ale iubirei tale friguri
 Desigur că în față-mi o tainică rușine
 Te-oprește să guști fructul plăcerii cât mai
 bine
 Ei bine, mă duc, iată...

JUNIA

Dar fără a cărti...

BRITANNICUS

Măcar mai multă luptă ai fi putut găsi.
Nu murmur dac'a noastră prietenie trece
De partea celui care norocul îl petrece
Și dacă strălucirea domniei te-a orbit
Și dacă soarei mele norocul i-ai răpit!
Dar murmur când văd astăzi că-ți place-atât

mărirea

De care prea departe și-am socotit gândirea.
Nu. Află înc'odată că sufletu-mi rănit
Doar pentru-această faptă era nepregătit!
Văzui cum nedreptatea tneru m'apasă iarăș
Văzui cum ai mei dușmani au cerul chiar
tovarăș

Atâta chin mânia-mi nu o putea seca
Mai rămânea durere și chin: uitarea ta!

JUNIA

În vremi mai fericite, o! dreapta-mi nerăbdare
Părerii de rău și-aduse când nu-mi dădeai cre-
zare,

Azi Neron te-amenință și 'n clipa ce-o trăesc
Am alte griji pe seamă decât să te rănesc...
Te (du și crede 'n mine și nu-ți mai plânge firea
Căci Neron sta aproape și-mi poruncea lovirea.

BRITANNICUS

Cum? Crudul!

JUNIA

Martor astfel la tot ce-aveam să-ți spui
 Țintea a mea privire cu cruzii ochii ai lui.
 Pornit să se arunce cu'nțreaga-i răzbunare
 De-ași fi 'ncercat o vorbă să-ți spun, de adora-
 rare.

BRITANNICUS

...Deci Neron ne-ascultase Prințesă? Inșă vai!
 Puteai să lupți și totuși să mi-o arăți puteai...
 ...Ar fi putut pe mine să fulgere orbește...
 Iubirea-i mută oare? Sau altfel nu vorbește?
 Cu 'n gest în liniștire aș fi putut să 'ncap!
 Fu scris...

JUNIA

Fu scris tăcere ca astfel să te scap!
 De câteori alt-dată — de vrei destăinuire —
 Puteam ca să-ți fac parte de a mea neliniștire,
 De câteori suspinul pe buze nu-l opream
 Și-ți ocoleam privirea pe care-o căutam...
 Ce trudă-i în tăcere să 'ntâmpini vai! iubitul
 Și să-i ascuți jelirea, chiar tu să-i dai cușitul,
 Când numai c'o privire tu l'ai fi mângâiat!...
 ...Dar câte lacrimi calde privirea i-ar fi dat!
 Ah! dar mi-aduc aminte că de dureri pătrunsă
 Nu mă simțeam adesea destul de bine-ascunsă

Ńmi temeam paloarea ce sta pe fruntea mea
 seam c'a mea privire prea mari dureri purta
 vedeam mereu cã Neron, în marea lui furtună
 o cere socoteală de dragostea-mi nebună...
 oirea mea zadarnic cercam s'o stãvilesc...
 și-aș fi vrut mai bine să nu știu să iubesc!
 r vai! Sortiți să ducem cu noi ațata bine
 știe tot ce zace în sufletu-mi și 'n tine.
 ai! Inc'o lovitură! Ferește-te de el...
 teaptă-o altă clipă și-ți voi vorbi altfel...
 alte mii de taine eu îți voi da de știre.

BRITANNICUS

e prea mult aceasta. Prea multă chinuire!
 procu-mi, a mea crimă și bunătatea ta!
 i tu ce duci cu tine când mă gonești așa?
 (*aruncându-se la picioarele Juniei*)
 nd voi putea erțare să-ți cer cum se cuvine?

JUNIA

ar ce faci? Indurare! Căci iată Neron vine!

SCENA VIII-a

Neron — Britannicus — Junia

NERON

Mergi înainte Prințe, cu-aceste dulci porniri...
 Pricep și bunătatea-ți prin aste mulțumiri...
 Da oamnă... DCând aicea îl prind îngenuchiat.
 Dar îmi va da și mie ceva neapărat!
 V'ajută aceste locuri. Te fii deci înainte
 Să-i ușurez aceste cascade de cuvinte...

BRITANNICUS

ȘVoiu pune la picioare plăcerea și al meu chin
 Or unde bunătatea-i va vrea sa mă închin.
 Aceste locuri însă de care-o fii legata
 Nu-mi vor mira privirea nicicum și ni iodată.

NERON

Ce spus-au ele oare acum de nu fii-am spus
 Că-mi datorești respectul, că vreau să-mi fii
 supus?

BRITANNICUS

Dar ele nu văzură cum am crescut mereu
 Ca eu să-ți fii supusul și tu stăpânul meu!

Și n'au crezut o clipă când ne priveau mai bine
Că într'o zi Domițiu va fi stăpân pe mine...

NERON

A hotărât destinul cum vrû, al nostru trai
Mă supuneam atuncea și tu te supuneai
De nu știi ce înseamnă nici astăzi o povață
Ești tânăr și aceasta grăbește-te și-o 'nvață...

BRITANNICUS

Dar cine-o să mă învețe?

NERON

Imperiu, Roma, tot...

BRITANNICUS

Dar Roma-ți dăruște în dreptul tău, socot,
Tot ce-i mai crud în forță și'n înmărea nedreptate
Otrava și răpirea, divorțul tot și toate...

NERON

Nu. Roma nu aruncă priviri care pătrund
În tainele ce însumi de dânsa le ascund
Ia pildă de respectu-i.

BRITANNICUS

Cunosc ce Roma cere...

NERON

Dar cel puțin ea tace: Ia pildă de tăcere!

BRITANNICUS

A! Neron se arată pe față, cel puțin!

NERON

De-a tale vorbe Neron s'a săturat deplin!

BRITANNICUS

In toți trăia dorința de binecuvântare...

NERON

Orcum aş fi mi-ajunge să fiu temut mai tare!

BRITANNICUS

Pe Junia o judec greșit sau gândul tău
Nu merită din parte-i decât păreri de rău!

NERON

Când cel puțin eu nu știu ce-i taina de a-i place
Știu arta de-a înfrânge un dușman ce nu tace!

BRITANNICUS

Orcare-ar fi furtuna ce-aș întâlni în drum,
Disprețul ei, atâta, m'ar doborî acum!...

NERON

Dorește-l. Asta este unica-mi năzuință...

BRITANNICUS

Mândria de a-i place mi-e singură dorință...

NERON

Ți-a spus'o doar adesea și poți să fii senin...

BRITANNICUS

...Eu nu-i pândesc vorbirea și gândul cel puțin
...O las ca să vorbească de tot ce-mi vrea făp-
tură

Și nu m'ascund alături spre a-i închide gura...

NERON

...Te-am înțeles. Ei bine să vie garda...

JUNIA

...
 Vai!
 E al tău frate. Spune ce alte gânduri ai?
 Stăpâne! Mii de rele loviră-a lui ființă
 Putu durerea-i vie să-ți nască vreo dorință?
 Ingăduie prin sânge legând pe amândoi
 Să fug de-a ta privire și de a lui apoi...
 Căci fuga mea opri-va pornirile fatale,
 Când eu mi-oiu duce viața de acum printre
 vestale.
 Și nu râvni iubirea nenorocit-a mea...
 Invinuește zeii ce-au vrut să fie așa!

NERON

Pornirea asta Doamnă, e stranie, ciudată...
 În casa ei, voi paznici s'o duceți de îndată...
 Britannicus să fie închis fără cârtire...

BRITANNICUS

Așa pricepe Neron să lupte în iubire!

JUNIA

Să trecem în tăcere cumplita viejie...

NERON

Să se supue garda și mult să nu' ntârzie!

SCENA IX-a

Neron — Burrus

BURRUS

Dar ce văd? Zei!

NERON (*fără să vadă pe Burrus*)

Mai mare iubirea li-i acum
 Recunoscui și mâna ce i-a unit în drum...
 În față-mi Agrippina venind adineoare
 Și prelungind șederea cu vorbe trecătoare
 N'a vrut decât să joace acest netrebnic joc.

(*văzând pe Burrus*)

Vreau ca să știu de mama mai e în acest loc.
 Vreau în palat de-acuma mereu să se găsească
 Și 'n locul gardei sale, vreau garda-mi s'o
 păzească.

BURRUS

Dar cum stăpâne, oare pe mama ta...

NERON

Destul!

Nu știu ce plan anume te face necredul
Dar văd de-un timp că toată dorința mea fi-
rească

Găsește în tine-un sfetnic ce vrea să mă o-
prească...

Răspunde-mi cât mai iute sau dacă nu vei vrea,
Vreau alții să răspundă de tine și de ea!

Fortina.

ACTUL IV-lea

SCENA I-a

Agrippina — Burrus

BURRUS

Da Doamnă, pe'ndelete veți spune cât de multe.
Aci, el însuși, Caesar dorește să v'asculte,
Și dac'a lui poruncă vă ține în palat
E poate din dorință de-a sta cu voi la sfat...
Orcum, de pot gândirea s'o spun adevărată
Nu-i amintiți o clipă că v'a rănit odată...
Acuma, mai degrabă prietenoasă fiți,
Să v'apărați Stăpână, dar să nu-l osândiți
Priviți: pe el doar curtea în cinste azi îl ține,
Deși ți-e fiu și încă deși-i stăpân prin tine...
El, mai presus de toate e împărat, iar voi
Sunteți supusă Doamnă pulerei cași noi...
Căci după cum lovește sau după cu n mângâie
De tine fuge curtea sau vrea ca să rămâie...
Se caută-al lui sprijin în sprijinuți astfel...
Dar iată împăratul...

AGRIPINA

Lăsați-mă cu el.

SCENA II-a

Neron — Agrippina

AGRIPPINA (*arzându-se*)

Apropie-te Neron și stai colea în tăcere.
 Să-ți spulber bănuiala, a-easta 'mi se cere
 Nu șt'u ce crimă-anume făcut-am, dar orcum
 De întreaga mea purtare te oiu lumina a um.
 Domnești. Venind pe lume, p'ăpastie, știi bine
 C'a fost între imperiu atun ei și în're-ți e
 Iar drepturile sfin'e ce-ai mei strămoși aveau
 În Roma, fără mine, zadarni e erau...
 Când osândita mamă a celuiilalt, se știe
 Lăsase pe Claudiu de odată în văduvie,
 În rândul celor care pândeau iubirea lui
 Și care ajutorare ce-șeau atunci oreui
 Doream și eu iubirea-i, în patima unică
 De-ați da odată tronul, spre care mă ridică.
 Innăbușii mândria. Pe Pallas îl rugai,
 Stăpânul lui ce zilnic în brațe-l mângăiai
 Află pe nesimțite în ochii de nepoată
 Iubirea către care vroiam să-l duc odată.

Dar marea legătură de sânge din noi doi,
Incetul, pe Claudiu îl depărtă apoi,
Căci nu'ndrăsnea să aibă pe fica unui frate...
Senatul se mișcă, c'o lege 'n nedreptate
Avui soț pe Claudiu și Roma'ntreag'avu'.
Izbândă-i pentru mine, dar pentru tine nu-i...
...In neamu-i, cu pă mine, intrat-ai fără frică.
Te fac părtaș la cinste și-ți dau pe a sa fiică
Silanus fără dânsa rămâne, și-o iubea —
Ș'inseamnă cu-al său sânge clipita asta grea!
Nimic nu era încă. Ai fi crezut tu, spune,
Că'n locul lui, Claudiu pe ginere va pune?
Să cer ajutorare acestui Pallas vrui
Te adopta Claudiu, invins de sfatul lui.
El te numește Neron, puterea'npărătească
Vroi, ca mai'nainte, chiar el, să-ți dăruiască...
Atuncea, fiecare scrutând trecutul viu
Văzu tot ce gândisem dar vai! era târziu!
Amicii celui care avea c'estul să'ndure
Ridică zeci de glasuri ce'ncep ca să murmure.
Făgăduind, pe unii cu vorba îi orbesc,
Exilul mă desparte de cei ce uneltec;
Claudiu, ca să scape de plângerile mele
De lângă fiu gonește pe-acei ce'n zile grele
Legându-se să meargă cu soarta lui, orcum,
Ar fi putut spre tronu-ți ca să-i deschidă
drum...

Făcui mai mult. Ales-am dintre ai mei, semeață,
Pe-acei ce-aveau să-i de învățatu i în viață...

Ți-am dat apoi și ție, conducători din cei
 Ce Roma pe atuncea cinstea mai cu temei...
 Disprețuesc urzeala; și faimei dau crezare,
 Pe unii chem, pe alții trimet în exilare;
 Era și-acest Seneca și Burrus chiar era
 Ce de atunci... Dar Roma pe-atuncea îi cin-
 stea...

Averea lui Claudiu secătuiind de-asemeni,
 Cu mâna mea ascunsă tu bogăție sement...
 Spectacole și daruri, plăceri ce nu se-aleg,
 Îți atrăgeau soldații și chiar popor'ntreg.
 Și prins de amintirea plăcerii de-altădată
 Acest popor presimte în tine pe-al meu tată...
 Claudiu 'n astă vreme mergea spre asfințit.
 Privirea lui orbită se-aprinse la sfârșit.
 Recunosc greșeala. Mănat de a lui frică
 Pentru-al său fiu cuvinte de dragoste ridică,
 Și vrea — târziu — să cheme prietenii lui bravi
 Dar paznicii, palatul, iubirea-mi erau sclavi...
 Privii cum năruită pornireșă i se curmă,
 Și-am stăpânit eu însă-mi suspinul lui din
 urmă...

În grijea mea, de formă, durerea-i risipind,
 Îi ascunsei jeirea copilului, murind...
 Muri. Mii stranii șoapte pornesc spre-a mea
 rușine,
 Opresc a morței știre ce prea de grabă vine,
 Și când acelaș Burrus, de vorba mea pătruns
 Pornea să cear'armatei supunere pe-ascuns,

Când tu pășeai spre dânsa sub ocrotirea-mi
Mare

Altarele în Roma ardeau cu'nbelșugare...
Prin vorba-mi mincinoasă, poporul știre vrea
De boala lui Claudiu, când el pe veci dormea...
In fine, când domnia-ți se întări de-odată,
-Prin jurământul mare ce-ți dă a ta armată,
El fu văzut. Poporul mirat de soarta-i grea
Atuncea află moartea-i și-atunci domnia ta.
...Mărturisirea asta ți-o fac eu, ne'ndurata...
Privește toată truda. Privește și răsplata...
De fructul muncii mele, tu cel începător
De șease luni în față-mi pari recunoscător,
Când obosit pe semne de un respect prea mare
Ai început de-odată să nu-mi mai dai crezare...
Văzul cum și Ceneca și Burrus, sfaturi dând,
Ți-aruncă bănuiala și necredința 'n gând...
Setoși de-a fi de tine învinși în a lor artă!
Cum, ocrotiți de tine, mai viu ca de o soartă
Senecion și Othonul, doi voluptoși stingheri
Ți ridica în slavă noianu-ți de plăceri!
Și când disprețuirea-ți, murmurul ridicându-l
Te-am întrebat ce-i ura ce-ți stăpânește gândul
(Cu ura ți răspunde ingraturul când îl prinzi)
Prin alte noi insulte mânia mi-o aprinzi!
Cu Iunia leg soarta sărmanului tău frate
Și ei simt fericirea și vin să mi-o arate...
Tu ce faci? Aducând'o pe Iunia aci
'Ținchipui, într'o noapte, din nou că poți
iubi.

Năd cum o ștergi din suflet pe-Octavia de o-
dată
Cum o gonești când fuse de mine, ție dată,
Năd în exil pe Pallas și fratele păzit...
Și chiar în libertatea-mi lovit-ai în s'ârșit...
Cu mâna-i îndăzneală vrea Buruz să mă ție...
Și, când, convins tu însuși de-a ta'nșe'ătorie,
Ar trebui în față-mi să plângi al tău trecut...
Tu-mi poruncești acum să-ți spun tot ce-am
făcut!

NERON

Mi-oiu aminti de-apuu-i că tu mi-ai dat
domnia,
Și fără-de-ați pune'n față mereu mărinimia
Augusta-ți bunătate ar fi putut mereu
Să se-odihnească astfel pe dreptul gând al
meu...
Dar iarăș bănuiala-ți și plângerile toate
Făcură să se creadă când fuă ascultate
Că tu odinioară — rămâne între noi. —
In numele-mi lucrata-i dar numai pen'ru voi.
„Onorurile toate — spun toți — și cinstea toată
Sunt pen'ru bu'ătatea-i răsp'asă ne'nsemnată?
Ce crimă dar făcut-a de-i astfel osândit?
Doar pen'ru-a se supune ea tronul i-a sortit?
Ca altul să domnească, pute ea vrea s'o ție?”
Nu-ți spun, că pân'acuma spre ați li pe plac
doar ție

Făcut-am o plăcere, meru din a-ți ceda
 Puterea, ce jeli ea-ți pă ea din nou c'o vrea...
 Dar un stăpân vrea Roma și nu vrea o
 stăpână...

Simțeau și tu furtuna ce contra mea se mână...
 Senatul și poporul sătuli de-a asculta
 Porunca-mi ce nu este decât voința ta
 Spuneau că'n clipa morței lăsând puterea-i vie
 Claudiu-mi dăruise supunerea-i și mie...
 De mii de ori văzut-ai soldații murmurând
 Când îți purtau prin față Vulturii rând pe
 rând...

Trisți, rușinați ei înșiși de-a coborî în tină
 Eroii, ce prin vulturi împrăstie lumina...
 Orcare altul Doamnă dreptate le-ar fi dat:
 Când nu domnești tu însă, te plângi neîncetat...
 Britannicus cu tine și ast'el laolaltă
 Li întâ ești pu'te ea în tabăra ceilaltă...
 Și-și moae mâna Pailas în oșile complot...
 Și când încerc odihnă să caut, dacă pot,
 Tu scaperi de mână și ură nver, unată...
 Vrei să arăți armatei potrivnicu-mi de'ndată...
 Această nouă ști e și'n tabere-a trecut.

AGRIPINA

Eu? Eu să i dau domnia? Ingrat! Și-ai fi
 crezul?

Ce gând mi-ar duce pașii? Ce-aș năzui eu
oare?

Ce cinste 'npărătească? Ce rang atât de mare
A! când sub stăpânirea-ți nu știu cruțarea ce
Când cei ce mă acuză pândesc toți pașii mei
Când eu sunt a ta înamă și toți lovesc în mine,
Ce-aș face în mijlocul unei domni străine?
Mi-ar arunca în față nu neputința mea
Nici gânduri năbușite pe când nășteau abea,
Ci crime, pentru tine, în față-ți săvârșite
Și care de îndată ar fi mărturisite...
Nu poți să'nșei gândirea-mi, cunosc urzeala-ți
eu...

Ești un ingrat de frunte precum ai fost
mereu...

Din anii cei mai tine-i, eu, ce mângâetoare,
Am smuls din tine numai blândeți înșelătoare.
Nimic nu te învinse, și-asprimea-ți ce rănea
Ar fi putut să curme mărinimia mea.
Ce nenoroc apasă trudița mea ființă
Ca dupătâta muncă s'ajung o prisosință?
Am doar un fiu. O! ceruri ce m'auziți astfel,
Făcutu-v'am vreo rugă ce n'a fost pentru el?
Primejdii, remușcare și teamă nu mă 'nghiață,
Invinsu-i-am disprețul și ntors-am a mea față
Când mi-au prezis de-atuncea nenorociri. Orcât
Imi fuse scris făcut-am. Domnești: Destul atât.
Cu-această libertate ce-mi furi fără de veste
Răpește-mi chiar și viața, pe placul tău de este,

Dar prin această moarte, poporul răsculat
Să nu-ți răpesc'aceia ce-atâta m'a costat...

NERON

Ei bine-atunci vorbește. Cum vrei să-ți sting
mânia?

AGRIPINA

Acelor ce m'acuză să pedepsești trufia,
Proivnicului astăzi să-i curmi pornirea sa,
Vreau lumea să-și poată alege soț cum vrea,
Vreau să fie liberi și Pallas în ființă.
Vreau să te' văd de-acuma după a mea
dorință,

(Văzând pe Burrus în fundul scenei)

Vreau însuși acest Burrus ce-acum ne-a ascultat
Să nu mă mai oprească venind la împărat...

NERON

Ei bine, de acuma, smerenia-mi târzie
Vreau s'adâncească în inimi puterea ta cea vie...
O socotesc această răceală ca un dar
Ce-a noastră înfrățire va reaprinde iar...
Orce făcut-a Pallas, ajunge, i uit păcatul,
Britannicus se'npacă de-acum cu împăratul;

Cât pentru-a mea iubire ce zid făcu'ntre noi
Te las să nparți dreptatea, cum, crezi, între-
amândoi.
Ii dau aceste vorbe de bucurie grele...
Să se supue garda de acuma mamei mele.

SCENA III-a

Neron — Burrus

BURRUS

O! împăcarea asta și-aceste înbrățișeri
Ce fericiri mi-aruncă în suflet, ce plăceri!
Tu ști dacă npotrivă-i m'am ridicat vreodată,
Din sufletu-ți de v.u!-am s'o văd îndepărtată...
Și dacă me itaț am mânia ce-am cules...

NERON

Eu nu vreau să te laud, m'an plâns de tine-
ades,
Da, Burrus. Te crezusem pornit pe învoială,
Dar aspra-i dușmănie azi șterge-a me'ndoială...
Prea repede ea crede că poate birui,
Imbrățișez rivalul dar pentru-al gâtui.

BURRUS

Stăpâne, cum!

NERON

Mi-ajunge. Vreau moartea ce o îndură
De-acum să mă desfacă de a Agripinei ură.
Cât timp trăește dânsul pe jumăta'e sânt!
Dușman! Sînt oboseală pentru acest cuvânt!
Și nu vreau Agripina prin urai vinovată
Să-i mai făgăduiască domnia înc'odată...

BURRUS

Ea în curând va plânge atunci acest blestem?

NERON

Chiar înaintea nopței de el nu mă mai tem...

BURRUS

Și cine în această pornire-ți dă povața?

NERON

Iubirea, siguranța-mi și gloria și viața!

BURRUS

O! nu, orce ai spune, acest nevoinic gând
Nu pot să mi-l închipui în mintea ta năcând...

NERON

A! Burrus!

BURRUS

Chiar din gura-ți pot eu să aflu știrea?
N'ai tremurat tu însuși când ți-a vorbit gândirea?

Gândește-te 'n ce sânge de-acum ai să plutești...
In inimile toate sătul ești să domnești?
De tine ce-au să spue? Ce ură porți tăcută?

NERON

Inlănțuit de-apururi de gloria trecută!
In fața mea amorul acela-l voiu avea
Pe care întâmplarea ni-l dă și-apoi ni-l ia?
Supus vor să mă facă, dușmanul meu mă face,
Sunt împărat eu oare, mereu spre a le place?

BURRUS

Și oare nu ajunge — îngăduie-mi să-ți spun —
Obșteasca fericire ce-o dai când poți fi bun?
Alege cum ți-e placul. Stăpân ești și părinte
Virtuos până acuma, poți fi și înainte...
Cărarea e bătută și pașii cunoscuți
Pășește dar de-acuma din virtuți în virtuți...

Dacă lingușitorii pornirea ți-o animă
Va trebui stăpâne s'alegi din crimă în crimă,
Să-ți întărești asprimea cu alte crime iar,
Și'n sânge să-ți speli brațul ce sângeră'n zadar!
Britannicus cu moartea va răscoli credința
Prietenilor gata săi apere dorința...
Răzbunătorii crimei găsi-vor noi trufași
Ce chiar după a lor moarte afla-vor demni
urmași...

Aprinzi un foc stăpâne ce nu-l stingi niciodată!
Temut de întreg pământul, vei teme lumea
toată!

Mereu lovind, cu frică mereu pe alte căi,
Vei număra ca dușmani pe toți supușii tăi...
A! pilda fericită ce-ți dă copilăria
Te-aruncă azi în luptă cu nevinovăția?
Gândești la fericirea ce-o anunța atunci?
In ce repaos, ceruri! cercatai s'o arunci?
...Ce tainică plăcere de-a cugeta și-ați spune
De orunde 'n clipa asta primesc doar vorbe
bune...

Nu vezi, de al meu nume, speriat a est popor...
Și nu mă știe cerul în plângerile lor...
Porniri întunecate nu-mi fugăresc privirea
Și văd sburând doar inimi pe undemi duc
mărirea!

...Așa gândeai odată. Și ce schimbare, vai!
Chiar cel mai josnic sânge atunci îl prețuia!

Odată, mai ții minte, Senatul te grăbise
 Ca să subscrii sentință de moarte, pare mi-se
 Tu te luptai Stăpâne cu hotărârea lor,
 Ți se părea pedeapsă prea crudă un omor,
 Și-apoi plângând durea ea ci-tr-o împărăție
 „Aș vrea, ai spus atunci, să nu știu ce-i a
 scrie”

Nu! Sau mă crezi pe mine sau azi de-ace-t
 venin
 Imi va feri doar moartea privirea și-al meu
 chin!

N'oiu mai trăi o clipă în faima ce-ți rămâne
 De faci această faptă nevolnică Stăpâne!

(Aruncându-se la picioarele lui Neron)

Privește-mă, sunt gata. Nainte de-a pleca
 Străpunge acest suflet ce crima nu o vrea.
 Și chiamă pe-acei ca e azi în cruzimi te mână,
 Să vie și să ncerce nesigura lor mână...

...Dar văd c'aceste lacrimi îl mișcă pe împărat,
 Virtutea-i se desparte acum de-al lor păcat...
 Să nu mai pierzi o clipă. Numește trădătorul
 Ce pentru al tău frate ți-a dat ca sfaț: omorul.
 Pe fratele tău chiamă și uită lângă el...

NERON

A! Ce îmi ceri?

BARRUS

Nu-i ură în pieptul lui de fel,
 Stăpâne, nici trădare! Ii știu curata-i fire,
 Răspund de-a lui supusă și sinceră pornire...
 Alerg. Această clipă mai iute s'o trăesc...

NERON

La mine să m'aștepte și viu să vă găsească...

SCENA IV-a

Neron — Narcis

NARCIS

Stăpâne, pentru moartea-i e ca'ea rânduită...
 Octavia este gata. Locusta renunță,
 Și-a împătinit acumina destoinicia ei...
 Ea a făcut să moară un sclav în ochii mei...
 Un fier e mai nesigur când viața o rețea
 Ca noua ei otrăvă ce mi-o încredințează...

NERON

Narcis, de-tul. Văd bine ce griji ai pentru rău
 Și nu vreau mai departe să mergi cu gândul
 tău.

NARCIS

Cum! Ura, pentru dânsul, ce-a început să tac
Mi-oprește...

NERON

Da. Căci Burrus de-acuma ne împacă...

NARCIS

Mă voiu feri Stăpâne să-ți rățăesc un vis...
Dar chiar adineaorea el s'a văzut închis
Și'n inimă jicnirea o va purta o viață...
Nu-s vini pe care vremea să nu le dea pe față...
El va afla odată că eu eram sortit
Ca să-i întind otrava ce tu i-ai hărăzit...
Putea-vor zeii, mâine, să'nsemineze gându-i?
Dar ce nu faci tu poate, va face el la rându-i!

NERON

De el răspunde Burrus și eu m'oiu stăpâni.

NARCIS

Dar Junia, Stăpâne, vă va putea uni
Avea-vei pentru dânsul și-această renunțare?

NERON

Ar fi să dau părerii prea multă 'ncredințare.
Nu-l socotesc de-acuma ca dușman. S'a sfârșit.

NARCIS

Se ține Agrippina de ce-a făgăduit...
A reluat asupra-ți puterea-i fără nume.

NERON

Cum? Ce ți-a spus ea oare? Ce vrei să spui
anume?

NARCIS

S'a lăudat de altfel în fața tuturor...

NERON

Cu ce?

NARCIS

...Că doar o clipă văzând stăpânul lor
La toată izbucnirea și furia pornită,
Urma-va, fără veste, tăcerea umilită...
Că cel dintâiu, tu însu'i, te-ai socoti înfrânt...
Smerit c'a ei mândrie te iartă cu'n cuvânt...

NERON

Narcis îmi spune-atuncea ce patimi să întunec?
 Prea mare-i povârnișul pe care pot s'alunec,
 Și de-mi scrutez simțirea, mergând cu sfa-
 tul tău,
 Triumfului urma-vor părerile de rău...
 Și ce va spune lumea întreagă, ce cuvinte?
 Vrei să pășese pe drumul tiranilor înainte?...
 Și-apoi, smun indu-mi Roma ono'rii ei,
 Să-mi lase doar poezia de-otrăvitor, tu vrei?
 Ca paricid va trece această răzbunare.

NARCIS

Vei lua drept că'ăuză capriciul lor tu oare?
 Ai poruncit vreodată tăce e celor mulți?
 Vrei tu să-ți pleci urechea și vorba să le-ascuți?
 Uși tocmai tu plăcerea ce'n sufletu-ți pașii tăi?
 Tu singur vei rămâne învins de a lor isp'ită?
 Dar nu cunoști Stăpâne Romanii tăi atunci!...
 Nu, nu. In a lor vorbă nu vei găsi porunci!
 Atâta șovăială slăbește-a ta domnie
 Și ei vor crede astfel că pot temut să fie!
 De mult să poarte jugul s'au învățat, smeriți,
 Și preaslăvesc și brațul ce-i ține 'nlănțuiți...
 Li vei vedea de-apuru i ge'oși să-ți placă ție.
 ...Tiberiu obosi se privind a lui sclavie...

Eu însumi, cu-o putere ce nu era a mea,
 Pe care cu a mea viață Claudiu mi-o dădea
 De zeci de ori, când faima-mi era cu mult
 mai mare

Zadarnic răscolit-am cumplita lor răbdare...
 Te temi de pata neagră a unei otrăviri?
 Ucide-un frate. Sora gonește o din priviri,
 Pe-altare Roma face risipă de victime:
 Nevinovați să fie, le va găsi ea crime!
 În rând cu triste zile din tristul ei trecut
 Va pune și pe-acelea când dânșii s'au născut...

NERON

Narcis, a doua oară nu pot să încerc lovirea...
 Făgăduii lui Burrus, sortit-am întâlnirea,
 Mînjind și de astă-dată Narcis, eu nu mai vreau
 Virtuții lui o armă în contra mea să-i dau.
 Dreptatea lui zadarnic o prăvălesc din mine,
 Căci nu-l ascult cu'n suflet ce-i stăpânit
 de sine.

NARCIS

Dar Burrus nu gîndește Stăpâne tot așa...
 Dibacea-i cinste cruță încrederea ce-o vrea.
 Sau mai degrabă întrânșii un singur gînd
 trăește:
 Cu-această lovitură puterea lor slăbește...

Vei fi atuncea liber Stăpâne, vei domni,
 Acești stăpâni, azi mândri, ca noi vor șovăi...
 Cum oare? Nu știi poate ce îndrăsnesc să spue?
 De-i crezi pe dânșii, Neron demn de imperiu
 nu e...
 Nu spune și nu face decât ce vrei să-i spui.
 Conduce Burrus firea-i, Seneca mintă lui.
 Ca 'ntreagă năzuință și ca virtute rară
 E ne'trecut să poarte un car pe drum afară...
 Să cucerească premii nedemne pentru el,
 Să joace-ades în fața Romanilor astfel
 Să-și risipească 'n teatre cântarea lui grozavă...
 Și să recite cânturi care-l ridică 'n slavă!
 In care timp, soldații, când culmea vrei s'ajungi
 Vor smulge pentru tine aplauze prelungi!
 ...Și tu nu vrei Stăpâne să le înăbuși gluma?

NERON

Vin' dar Narcis. Vedeavom ce-i de făcut de-a-
 cuma.

ACTUL V.

SCENA I-a

Britannicus — Jūnia

BRITANNICUS

Da Doamnă, Neron însuși. O! cine-ar fi crezut!
M'așteaptă să-și doboare mânia cu'n sărut...
Chemat-a tinerețea ce-și duce — aici destinul...
El vrea ca strălucirea ce-o va avea festivul
S'arate câtă pace a coborât în noi
Și mult mai viu să 'ncingă iubirea 'n amândoi...
'Și înăbușe amorul — izvor de ură vie —
Pe tine azi te chiamă să-mi dai dreptate mie.
Iar eu, deși departe de toți ai mei bunici,
Deși, cu-ale lor resturi el se fălește aici,
Decând pentru amoru-mi, pornirea lui azi tace
Și pare că-mi cedează mândria de ați place,
O! sufletu-mi, mă crede, îi iartă ce-a făcut.
Și-i lasă fără murmur în schimb tot ce-am
pierdut...

Cum? Despărțit de-acuma eu n'oiu mai fi
de tine?

Cum? Chiar acum putea-voi privi atât de bine
Aști ochi ce nu-i învinse nici spaimă, nici păcat
Și care îmi jefiră imperiu și împărat!

A! Doamnă! Ce văd însă? Ce nouă grije oare
Inlănțue pornirea aceasta sclipitoare?

Dece când mi-auzi graiul azi ochii tăi cei triști
Cu lungi priviri spre ceruri îngândurată-i
miști?

Dece ți-e teamă oare?

JUNIA

Nu știe-a mea gândire,
Mi e teamă însă...

BRITANNICUS

Spune-mi, mă mai iubești?

JUNIA

Iubire!

BRITANNICUS

In fericirea noastră azi Neron nu-i părtaș.

JUNIA

Dar îmi răspunzi tu însuși de gându-i pălîmaș?

BRITANNICUS

Il bănuiești și-acuma de-o nevăzută ură?

JUNIA

Mi-a spus că mă iubește; pieirea ta îmi jură...
Și-acum de mine fuge... Te caută... Ciudat!
O clipă nu aduce aceia ce ți-a dat...

BRITANNICUS

Dar ce n'aduce clipa, aduce Agrippina.
Ea a crezut că moartea-mi îi va sorti ruina...
Și datorită grijei cernită de nevoi,
Dușmăni noștri aprigi luptară pentru noi...
Mă 'nered' cu bucurie în vorba ei curată,
Mă 'nered' în Burrus astăzi, chiar în stăpănu-i,
iată!

Și-l cred asemeni mie prea slab spre a trădi:
Din inimă urăște sau ură nu mai vrea...

JUNIA

Nu cumpăni pornirea-i cu ce ți-a dat sorocul...
Pe alte căi vă duceți și tu și el norocul...

Și curtea și pe Neron cunosc de-o zi abea
 Dar de 'ndrăsnesc a spune, aci, la curtea sa
 Cât de departe-i vorba de-a lor gândire iarăși!
 Cum sufletul și gura aici nu sunt tovarăși...
 Cu câtă bucurie se 'nșeală toți, mercu...
 Cât de străini aicea suntem, și tu și eu!

BRITANNICUS

Dar fie-adevărată sau nu a lui purtare,
 Când teamă ai de Neron, el însuși teamă n'are?
 Nu, nu. El nu 'ndrăsni-va cu'n astfel de păcat
 Mânia să pornească de jos până 'n Senat.
 Ce spun? El recunoaște cumplita-i nedreptate,
 In ochi-i remușcarea Narcis putu să cate,
 El însuși de ți-ar spune Princesă, ce abis...

JUNIA

Dar nu te 'nșeală oare pe tine acest Narcis?

BRITANNICUS

Și pentruce vrei oare să nu-i cred o povață?

JUNIA

Știu eu? In joc Stăpâne i-acuma a ta viață...

Mă tem de-orce; mi-e teamă de-al lor ascuns
blestem

De Neron mi-este teamă; de ce mi-e scris mă
tem...

Cu-o presimțire neagră ce gându-mi vrea să
rumpă

Rămân cu greu departe de-a ta privire scumpă.

Vai! Dacă aceasta pace ce-o sorbi cu-âtât nesaț,

În contra vieții tale ascunde-acum vre-un laț,

Și dacă acuma Neron sporindu-și turburarea

A hărăzit în noapte s'ascundă răzbunarea,

De-și pregătește brațul ce va lovi orcum,

De-i cea din urmă oară când îți vorbesc acum...

Ah! Prințe...

BRITANNICUS

Plângi! O tristă și buna mea stăpână

Atâta de departe iubirea ta te mână?

Și cum? chiar azi când Neron de gloria-i
trufaș,

Vrea sufletu-ți să-l facă mării lui părtaș,

Când toți se'ncred în Neron și toți aci mă'nșeală

Alegi umila-mi viață și-arunci a curții fală?

Cum? În aceleași locuri și în aceiaș zi

Respingi o împărăție și plângi acum aci?

Oprește — aceste lacrimi ce cad fără sfială;

Întorcerea-mi de grabă va șterge-orce 'ndo-
ială...

S'o naște bănuiala de voi mai sta puțin...
 Adio. Cu iubire duc sufletul meu plin,
 În mijlocul pornirii de oarbă tinerețe
 Să văd în ochi doar chipul și marea-ți fru-
 musețe...

Adio...

JUNIA

Prințe...

BRITANNICUS

Doamnă, m'așteaptă. Nu pot sta.

JUNIA

Așteaptă să te cheme și-atuncea vei pleca...

SCENA II-a

Agrippina — Britannicus — Junia

AGRIPINA

Dece întârzii Prințe? Te du în goana mare
 Căci Neron se și plânge cuprins de nerăbdare...
 Plăcerea, bucuria, mai viu spre a izbucni
 Așteaptă împăcarea ce-o veți sărbători
 Nu stângeni dorința-i atâta de curată
 Te du. Iar noi vedea-vom pe Octavia de'ndată...

BRITANNICUS

Mergi Junia cu'n... suflet cu mult mai liniștit
 Și sora-mi ce te-așteaptă sărut'o negreșit
 Veni-voiu cât mai iute să-ți jur din nou credință
 Și spre ați aduce Doamnă a mea recunoștință...

SCENA III-a

Agrippina — Junia

AGRIPINA

Mă'nșel sau poate în clipa acestei despărțiri
 Căzură lacrimi calde din tristele-ți priviri...
 Ce turburare iarăș ți-așează nori pe gânduri?
 Te îndoești de pace și-acum ca'n alte rînduri?

JUNIA

Cu-atâtea clipe triste venite prea curând,
 Cu greu astâmpăr grija truditului meu gând...
 Vai! Eu abea de bănuî minunea asta mare...
 Orcum, puteau să-ți pue în cale stăvilare!
 Schimbarea e la curte — un gest obișnuit —
 Și unde e iubire și teama-i negreșit...

AGRIPINA

Ajunge. I-am spus totul. Și toate se schimbără:
 Să nu-ți mai lase grija vreo bănuială-amară

Răspund de această pace ce-am făurit-o, eu,
 Am chezăși că Neron va fi supus mereu.
 De-ai fi văzut cu câte porniri sentimentale
 Mi-a re'moist credința făgăduelii sale
 Cu ce înbrățișare opri plecarea mea...
 ...La despărțire brațu-i cu greu se deslipea...
 Blândețea firei sale, pe frunte 'nprăștiată
 În cele mai mici taine s'a coborât de-odată...
 Era atuncea fiul ce singur vrea — ți-o spui —
 Să-și lepede mândria pe sânul mamei lui...
 Și 'ntunecat în urmă, era de bună samă
 Un împărat ce sfaturi așteaptă de la mamă...
 Alături de dânsul el vru să înțeleg
 Chiar taine ce țin soarta pământului întreg...
 Nu. Astăzi se cuvine să-i dau și lui dreptate,
 În suflet nu mai poartă un pic de răutate...
 Dușmanii noștri singuri, pândindu-l ne'ncetat
 Făceau din ușurința-i o armă de luptat...
 Dar în sfârșit puterea la rându-le declină,
 Din nou va teme Roma pe-această Agrippină.
 Chiar știrea soartei mele slăvită-i de pe-acum...
 Să nu ne-apuce noaptea într'acest loc, orcum—
 Octavia ne-așteaptă să-i dăm sfârșitul tainic
 Al zilei ce de bine și rău ne fuse crainic...
 Dar ce aud? Ce sgomot neînțeleg și vag?
 Ce-i oare?

JUNIA

Ceruri scapă-l. Britannicul mi-e drag...

SCENA IV-a

Agrippina — Junia — Burrus

AGRIPINA

Dar unde-alergi tu Burrus? Oprește-te. Ce
'nsamnă?

BURRUS

Lovit! In agonie Britannicus e Doamnă...

JUNIA

A! Prințe!

AGRIPINA

'N agonie?

BURRUS

JUNIA

O! iartă disperarea ce-acum m'a coplesit...
Vreau să-l ajut sau moartea vom împărți
frățește...

SCENA V-a

Agrippina — Burrus

AGRIPINA

Ce lovitură Burrus!

BURRUS

Viața-mi se sfârșește...
 Voiu părăsi de-acuma și curte și împărat.

AGRIPINA

Cum? Sângele de frate nici groază nu i-a dat?

BURRUS

Și-au făurit lovirea în taină mult mai mare,
 Abea văzu împăratul cum fratele apare,
 Se scoală, îl sărută, toți tac; de-odată el
 Cesar, ia cupa 'n mână spre-a închina astfel:
 „Ca ziua să sfârșească cu năzuinți mai bune,
 Voiu izgoni din cupă pornirile nebune...
 Voi zei, chemați în jurul curatelor porniri,
 Dați binecuvântarea acestei reuniri...”
 Cu-aceleași jurăminte Britannicus se leagă.
 Narcis cu bucurie îi umple cupa întregă...

Dar buzele-i o clipă de cupă s'au lipit
 — Nici fierul nu lovește atât de iscusit —
 Și dintr'odată ochii își pierd lumina vie...
 El cade fără viață, de-odată 'n agonie.
 Vei socoti cum crima lovì orcare gând,
 O parte se'nspăimântă și fuge-apoi strigând;
 Dar cei ce stau la curte și-i știu lui Neron firea
 Chiar dup'a lui privire își făuresc privirea...
 Pe când la locu-i Neron rămâne tot culcat
 Și par'că nici mirare în crimă n'a aflat...
 „Ast rău pe care-l temeți — vorbi — por-
 nirea-i vie'

Adeseori pândiră a lui copilărie”.

...Narcis în van s'arată de triști fiorii cuprins,
 Perfida-i bucurie pe față s'a aprins...
 Și copleșit de crimă mergeam să plâng de-odat'
 Victima, împărațul și 'ntregul nostru Stat!

AGRIPINA

E el. Vedea-vei dacă sunt eu inspiratoare...

SCENA VI-a

Agripina — Neron — Burrus — Narcis

NERON (*văzând pe Agripina*)

Zei!

AGRIPINA

Te oprește Neron. O vorbă sunt datoare...
Britanicus pe moarte-i; presimt ce vin' avu...
Cunosc omorătorul...

NERON

Și cine-i Doamnă?

AGRIPINA

Tu!

NERON

Eu! Ești în stare astăzi s'arunci din nou pă
catul...

Căci nu-i nenorocire să nu fiu vinovatul...
Și dac'ar crede lumea întreagă tot ce spui
Prin mâna mea Claudiu pierdut-a viața lui...
Iubeai progenitura-i și moartea-i te pătrunde,
Dar când vorbește soarta eu n'am să pot răs-
punde.

AGRIPINA

Nu! Prin otrovă cade Britannicus lovit.
Narcis a dat lovirea și tu ai poruncit!

NERON

Dar Doamnă, cine poate să-ți dea această știre?

NARCIS

Stăpâne, bănuiala ți-aduce umilire?
Britannicus fu Doamnă mânat de un alt gând
Ce v'ar fi dat desigur păreri de rău curând...
Ținând mult mai departe decât la căsnicie
Te-ar fi lovit cu însăși a ta mărinimie...
Te înșelă de-apururi și sufletu-i rănit,
Ar fi chemat odată trecutu-i oropsit...
Primește, dacă soarta prielnică se'arată
Primește, dacă viața ce-i fuse-amenințată
Pe-a mea credință Caesar o lasă 'nseninat...
Dușmanilor rămâne jelirea ne-apărat...
Nenorocirea asta s'o creadă cât mai mare,
Dar voi...

AGRIPINA

Urmează... Neron cu sfetnicii ce-i are
Prin fapte glorioase va străluci'ntre noi...
Urmează. Nu făcut-ai un pas spre-a da'napoi...
Când tu lovind în frate începi atât de bine
Prevăd că lovitura va merge pân'la mine...
In fundul firei tale doar ură-mi porți, și-o știi,
Ți-e jug mărinimia sub care eu te țiiu...

Dar vreau a mea pieire zadarnic'-a o face,
 Nu crede că prin moarte am să te las în pace,
 Căci Roma, cerul, viața ce ți-am menit cândva
 Orcând și pretutindeni m'or scoate'n fața ta...
 Mii remușcări — drept furii — te-or urmări
 grăbite,
 Vei vrea să scapi de ele prin crime șmai
 cumplite,
 Pornirea-ți ameiță de drumul ce-o goni
 Cu sânge nou apusul îl va pecetlui...
 Dar cred că totuși cerul, sătul de-atâtea crime
 Va pune și pieirea-ți în marea de victime;
 Acoperit de sânge ce nu-ți făcuse rău
 Vei fi silit să'nprăștii odată și pe-al tău...
 Și numele-ți părea-va în rasa viitoare
 Tiranilor de frunte, ocară strigătoare...
 Așa-ți văd viitorul și ți-am vorbit deschis...
 Adio. Mergi de-acuma...

NERON

Urmează-mă Narcis!

SCENA VII-a

Agripina — Burrus

AGRIPINA

Al cer! Cu bănuiala-mi ce mult păcătuisem
 Dând lui Narcis crezare pe Burrus osândisem...

Văzut-ai Burrus oare, când Neron s'a retras
Ce reci priviri de groază mi-a dat ca bun
rămas?...

S'a împlinit de-acuma, nimic nu-l mai oprește...
Prezicerea fatală o simt cum se 'nplinește,
La rândul tău simți-vei al crimelor tumult...

BURRUS

A! Doamnă! Eu trăit-am cu azi, o zi mai mult!
Dea cerul deci ca mâna-i din fericire crudă
Cu sângele-mi să'ncerce din nou a crimei trudă,
Să nu-mi fi spus de-acuma, cu tristul atentat
Cât nenoroc pândește sărmanul nostru Stat!
Nu crima mă 'nspăimântă acum atât de tare
— Căci gelozia poate un frate să doboare —
Dar de mi-e dat durerea s'o spun neapărat:
El, când privea cum moare, era înseninat...
A lui privire rece a prins de-acum tăria
Tiranului ce'n crimă și-a dus copilăria...
Sfârșească deci, eu însumi îl chem spre-a
dobori

Un sfetnic ce-l urăște cât poate el urî!
Nu-i ocolesc mânia ce-o simt în el întreagă
Și moartea ca de trăsnet mi-o fi și cea mai
dragă!

SCENA VIII-a

Agripina — Burrus — Albina

ALBINA

A! Doamnă! A! Stăpâne, spre Caesar alergați
De propria-i pornire veniți ca să-l scăpați.
El pierde pe vecie pe-aceia ce-o iubește...

AGRIPINA

Cum? Iunia, ea însăși, cu moartea se'nfră-
țește?

ALBINA

Spre-al frânge cu-o durere cum nu mai e la fel
Ea, fără ca să moară, e moartă pentru el...
Știți cum din aste locuri porni înspăimântată,
Se prefăcu că merge spre-Octavia, când iată,
Cât ai clipi se'ndreaptă, gonind spre alte căi
Iar eu, urmai speriată, cu ochii, pașii săi...
Orbită de durere ea părăsi palatul:
Zări întâiu statuia lui August-Impăratul,
Picioarele statuei ținându-le — apoi strâns,
Și marmora lui August stropind'o cu-al ei plâns,
Șopti: Cu-a ta făptură de piatră, azi stăpâne
Ferește rămășița de neam ce ne rămâne...

Azi Roma, în palatu-ți văzu sacrificat
Pe-acel dintre vlăstare ce ți-ar fi semănat...
Ei vor, ca după moarte să-i fiu necredincioasă,
Dar spre-ai păstră credința de-acum pe veci
frumoasă,
Lega-voi viața-mi tristă pe veci de acești zeși
Cu care-a ta virtute te-așează'n rând cu ei..."
O clipă, și poporul mirat de-acest spectacol,
Aleargă, o'nconjoară chemat ca de-un miracol,
pe loc se'nduioșează plângându-i soarta grea,
Și'ntr'o pornire vie sub scutul lui o ia...
O duce-apoi în templul în care ani de-arândul,
Fecoarele legându-și viața lor și gândul,
Păzesc fără'ncetare altarul prețios
In care focul sacru și'naltă-al lui prinos!...
...Iar Caesar îi privește trecând așa... și face...
Narcis, mai cu'ndrăsneală atuncea, spre a-i
place,
La Iunia aleargă trufașul și acum,
Incearcă s'o oprească cu mâna lui din drum...
Cu lovituri mortale poporu-l pedepsește,
Necredinciosu-i sânge pe Iunia lășnește...
Caesar de-atâtea fapte de-odată aiurit,
O lasă'n mâna celor ce-astfel au biruit...
El pleacă. Fiecare se teme de-a lui ură...
Doar numele iubitei îi flutură pe gură...
Pășește la'ntâmplare, șovăitor, hai-hui,
Ne'ndrăsnind să'nalțe spre cer privirea lui...

Și-i de temut, când noaptea unită cu tăcerea,
 Va duce disperarera-i mai sus decât durerea,
 De-l părăsiți cu toții atâtea clipe'n șir
 Mâhnirea-i să nu curme al vieței sale fir...
 Porniți cât mai îngrabă. Țst gând cumva de-i
 place,
 El se va pierde Doamnă...

AGRIPINA

Dreptate se va face!
 Dar Burrus, hai să mergem spre-ai cumpăni
 ăst chin.
 Spre-a ști de remușcarea îl umple de senin
 Și dac'o nouă viață trecuțul azi i-l curmă...

BURRUS

De-a zeii, crima asta să-i fie cea din urmă!

— SFARȘIT —

Editura „ANCORA“, București

STRADA SMARDAN No. 4

BALAU RUL

de

HORTENSA P.-BENGESCU

Goarna. — Frigurile. — Debutul. — Pieptarul fermecat. — Copilul florilor. — Balaurul. — Om către om fiară. — Prin ceață. — Iadul. — Omul căruia i se vede inima. — Dascălul Gore dela Sf. Vineri. — Ca să te pomenesc. — Coană Moașe. — Tovarășii. — Dihorul. — Temnița. — In întuneric. — Bătrânul argintar. — Nădejdi. — Cei cari au murit. — Cornetul zilelor puștii. — Reînvierea.

Această nouă lucrare a d-nei Hortensia P.-Bengescu sub forma de episoade ce par detașate, este cel mai patetic roman al războiului nostru.

Nu e de sigur războiul de pe câmpul de luptă, ci războiul văzut prin atâtea drame inutile ale ocupației, strâns legate prin armătura unei construcții unitare și solide.

Prețul Lei 35,—

Editura „ANCORA“, București
STRADA SMARDAN No. 4.

A APĂRUT :

DIN LUMEA LUI SPULBERĂ VÂNT

de

TH. D. SPERANȚĂ

Baba și Țiganul. — Poveste nevăzută și neauzită. — Cel jumătate urs. — Fierarul. — Deli Satâr. — Busuioc verde. — Ri-rip și Ta-fta. — Țiganul și ficatul. — Diavolul și îngerul. — Tanasă și Ioniță. — Ianoș Dumnezeu. — Trup fără suflet.

Prețul Lei 10,-

De vânzare la toate librăriile
Capitală și provincie

6,00

Editura „ANCORA“, București

S. BENVENISTI & Co.

STRADA SMARDAN No. 4

F. ADERCA

IDEI ȘI OAMENI

Isus — Sir John Frenck — d'Annunzio
— Lady George — Wilson — Anatole
France — Karl Marx — H. Barbbuse—
Otto Bauer — Lenin — Giolitti — Ge-
orges Sorel — etc.

Galaction — Icar — D. Tomescu —
Haralamb Lecca — Brătescu-Voinesti —
C. Dobrogeanu-Gherea — Const. Graur
— Ilie Moscovici — General Averescu—
Take Ionescu — Ionel Brătianu — C. Ră-
dulescu, Motru — N. Iorga — etc.

Lei 35.—

ADERCA

Republicii roșii

Lei 3

CITIȚI, BIBLIOTECA UNIVERSALA

AU APARUT:

No. 1—3	<i>L. Rebreanu</i> , Norocul	3.—
4—8	<i>H. C. Adersen</i> , Grădina raiului	10.—
9—11	<i>I. Petrovici</i> , Simțiri rostite	3.—
12—14	<i>Al. T. Stamatăud</i> , Poeme în proză ale lui Baudelaire	3.—
15—17	<i>E. Lovinescu</i> , Portrete literare	3.—
18—25	<i>Al. Dumas-fiul</i> , Dama cu Camelii (Roman)	8.—
26—29	<i>V. Alexandri</i> , Fântâna Blandu- ziei, cu o prefață de E. Lovinescu	4.—
30—33	<i>Voltaire</i> , Prințesa Babilonului, Roman. Trad. de M. Iorgulescu	4.—
34—38	<i>V. Alexandri</i> , Ovidiu, cu o pre- față de E. Lovinescu	5.—
39—41	<i>Radu D. Rosetti</i> , Obolul meu 1916—1918	3.—
42—44	<i>N. Batzaria</i> , Nu, tot ce sboară se mănâncă	3.—
45—47	<i>H. C. Adersen</i> , Povestii	3.—
48—50	<i>Corneliu Moldovanu</i> , Căderea Rinului (Pagini din zile bune și zile rele)	3.—
51—54	<i>Victor Hugo</i> , Torquemada	3.—
55—58	<i>Victor Eftimiu</i> , Risto Dard (Povestiri din Albania)	3.—
59—63	<i>Ioan Petrovici</i> , Pagini Filosofice	3.—
64—77	<i>Emile Zola</i> , O pagină de iubire (Roman)	3.—
78—85	<i>Hortensia P. Bengescu</i> Roman Adrianei	3.—
86—89	<i>Eugen Relgis</i> , Literatul Lei boiului și Era nouă	3.—
90—99	<i>Frances H. Burnet</i> Roman	3.—
100—100 bis.	<i>Gh. B. B. și provincie</i> ristice	3.—
101—110	<i>A. de Genn</i>	3.—
111—117	<i>Ioan Petrot</i>	3.—
118—123	<i>L. Tolstoi</i>	3.—
124—129	<i>Jean Racin</i>	3.—

librăriile

și provincie

6,00